

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สหกรณ์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของ
ครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์
จังหวัดสุพรรณบุรี

A Comparative Analysis of Income Distribution and Factors Affecting Income of
Don Chedi Agricultural Cooperative Limited Member and Farmer Group
in Amphoe Don Chedi, Suphan Buri Province.

นามผู้วิจัย นายวงศธร กฤตยกุลชาติ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(.....รองศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec.)

หัวหน้าภาควิชา

(.....รองศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(.....รองศาสตราจารย์ ดร.กัญจนา วีระกุล, D.Agr.....)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือน
สมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

A Comparative Analysis of Income Distribution and Factors Affecting Income of Don Chedi
Agricultural Cooperative Limited Member and Farmer Group in Amphoe Don Chedi,
Suphan Buri Province

โดย

นายวงศธร กฤตยกุลชาติ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2554

วงศธร กฤตยกุลชาติ 2554: การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ภาควิชาสหกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิจิตรศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec. 86 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี 2) วิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิตและวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่าสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเรียงตามลำดับพบว่า รายได้สุทธิเฉลี่ย 108,460 บาท และ 200,880 บาท สัดส่วนฟั๊งฟั๊ง 0.3 และ 0.24 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบต่อรายได้มากที่สุดของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในด้านปัจจัยการผลิตคือ ปัจจัยด้านต้นทุนผันแปรและปัจจัยด้านขนาดที่ดินทำกินตามลำดับ ในด้านแหล่งที่มาของรายได้คือ รายได้นอกการเกษตรและรายได้เกษตรในฟาร์มตามลำดับ การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีการกระจายรายได้ดีกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเมื่อวัดด้วยค่าสัมประสิทธิ์จีนี้

จากการศึกษาครั้งนี้เสนอแนะว่า 1) ควรมีการบริหารจัดการต้นทุนผันแปรซึ่งมีองค์ประกอบหลักคือ ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชกับขนาดที่ดินทำกินให้มีความเหมาะสม จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อไร่ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 2) แหล่งรายได้นอกการเกษตรเป็นแหล่งรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ของสมาชิกสหกรณ์มากที่สุด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมอาชีพนอกการเกษตรที่ทุกวัยสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ 3) ภาครัฐควรสนับสนุนสหกรณ์อย่างจริงจังให้เป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาการกระจายรายได้ของประเทศ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Vongsathorn Kritayakulchat 2011: A Comparative Analysis of Income Distribution and Factors Affecting Income of Don Chedi Agricultural Cooperative Limited Member and Farmer Group in Amphoe Don Chedi, Suphan Buri Province. Master of Arts (Cooperative Economics), Major Field: Cooperative Economics, Department of Cooperative. Thesis Advisor: Associate Professor Vijitsri Sanguanwonges, Dr.rer.soc.oec. 86 pages.

This research aims to study the general economic and social conditions as to analyze the income distribution in respect to production factors and sources of income which effect such income distribution. The income distribution of household members of the Don Chedi Cooperative Limited was analyzed and subsequently compared with a group of farmers in Amphoe Don Chedi, Suphan Buri province. The results show the general economic and social development conditions of member of agricultural cooperatives and farmers to have an average net income of 108,460 and 200,880 baht with a dependency ratio analysis of 0.3 and 0.24, respectively. Comparison of the greatest impact which affect to distribution of income demonstrated that the variable costs and land size were the most influential factors of production and both non-agricultural and agricultural-income as sources of income, respectively. Comparative analysis of distribution of income with the application of the Gini coefficient found that members of cooperatives to have a greater distribution of income than farmers.

The results of the present study revealed 1) the variable costs of fertilizer and pesticides to be the major components which need to be managed in appropriately in respect to the land size. 2) sources of non-agricultural incomes are the most influent factors which affect the distribution of incomes and thus need to be promoted as non-agricultural occupations to increase household revenue for all generations.3) cooperatives should be effectively supported by the government as a development tool and to address the imbalances of income distribution in the country.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ รองศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์พร้อม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้จัดการสุมาลย์ เนตรสว่าง และพี่ๆที่สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ รวมถึง ท่านประธานกลุ่มเกษตรกรที่ให้ความช่วยเหลือในการสัมภาษณ์ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณพ่อธงชัยและคุณแม่วิวรรณ กฤตยกุลชาติ ที่เป็นกำลังใจสำคัญและอยู่เบื้องหลังในความสำเร็จที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้าพเจ้าอยู่เสมอ รวมทั้งกำลังใจจากเพื่อนๆปริญญาโทเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ (ภาคปกติ) ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วงศธร กฤตยกุลชาติ

สิงหาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดทางทฤษฎี	9
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย	41
ผลการวิจัย	41
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	65
สรุป	65
ข้อเสนอแนะ	67
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	73
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบความไม่เท่าเทียมกัน ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี	78
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	86

สารบัญญัตราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคกับสัดส่วนครัวเรือนยากจน	3
2	สัดส่วนรายได้ของประชากร จำแนกตามกลุ่มประชากรตามระดับรายได้ปี 2531-2552	4
3	การเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดการกระจายรายได้ 4 ค่า	24
4	ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553	42
5	ต้นทุนคงที่ต่อ 1 ไร่ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553	43
6	ต้นทุนผันแปรต่อ 1 ไร่ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553	44
7	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามเพศ	45
8	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามอายุ	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามอายุ	47
10	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา	48
11	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา	49
12	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามภาวะพึ่งพิง	50
13	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามภาวะพึ่งพิง	50
14	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตร	52
15	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตร	52
16	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	53
18	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	55
19	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	55
20	จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกิน	56
21	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกิน	57
22	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามต้นทุนคงที่	58
23	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามต้นทุนผันแปร	59
24	สัดส่วนรายได้ของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้	60
26	ร้อยละลำดับค่าดัชนีเชอร์รี่หรือระหว่างกลุ่ม จำแนกตามองค์ประกอบ ด้านปัจจัยการผลิต	62
27	ค่าสัมประสิทธิ์จินีเทียม (Pseudo factor Gini) ของรายได้ทั้งหมด (บาทต่อปี) ตามแหล่งที่มาของรายได้	63
28	ค่าสัมประสิทธิ์จินีของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	64
ตารางผนวกที่		
1	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามเพศของสมาชิกสหกรณ์	79
2	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามอายุของสมาชิกสหกรณ์	79
3	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์	79
4	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามภาวะพึ่งพิงของสมาชิกสหกรณ์	80
5	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์	80
6	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ของสมาชิกสหกรณ์	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
7	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน ของสมาชิกสหกรณ์	81
8	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกินของสมาชิกสหกรณ์	81
9	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนคงที่เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์	81
10	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์	82
11	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามเพศของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	82
12	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามอายุของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	82
13	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	83
14	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามภาวะพึ่งพิงของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	83
15	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตรของสมาชิก กลุ่มเกษตรกร	84
16	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	84
17	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
18	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกินของสมาชิก กลุ่มเกษตรกร	85
19	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนคงที่เฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	85
20	โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของสมาชิก กลุ่มเกษตรกร	85

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วิธีการวัดการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระจายรายได้	8
2	ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ระหว่างปัจจัยการผลิต และการกระจายรายได้ของบุคคลหรือครัวเรือน	13
3	การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient)	19

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าในภาพรวมแล้ว ระบบเศรษฐกิจไทยมีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูง แต่อัตราการเติบโตในแต่ละสาขาเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกัน ดังจะเห็นได้ว่า สาขาเกษตรกรรมมีอัตราการเติบโตต่ำกว่าสาขาการผลิตอื่นๆ แต่แรงงานส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสาขาเกษตรกรรม ในขณะที่เดียวกันผลผลิตของสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นน้อยกว่าภาคการผลิตอื่นๆ ส่งผลต่อความแตกต่างระหว่างรายได้ของคนในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร รายได้ในแต่ละภาคแตกต่างกันมากขึ้น (เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ, 2550) ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม หรือความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทย ในหลายๆด้าน ทุกปัญหาส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ในช่วงเกือบ 50 ปีนับตั้งแต่การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้สร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง โดยในฉบับที่ 1-2 นั้น แนวคิดเศรษฐศาสตร์ตะวันตกได้เข้ามามีอิทธิพลในการพัฒนาประเทศ โดยแนวคิดที่เป็นตัวแบบสำคัญซึ่งอยู่เบื้องหลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจในขณะนั้น คือ ตัวแบบของฮาร์รอด-โดมาร์(พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2550) ที่เน้นการลงทุนเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยการกู้เงินจากต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า โดยเน้นการสร้างบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น การคมนาคมขนส่ง การชลประทาน และการพลังงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519) เริ่มมีแนวคิดทุนมนุษย์ โดยประเทศไทยก็ได้รับการถ่ายทอดความคิดนี้ผ่านผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ โดยรวมเอาการศึกษาที่ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสะสมทุนมนุษย์เข้าไปด้วย และได้มีการพัฒนาด้านสังคมควบคู่ไปด้วยการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) มุ่งแก้ไขปัญหาในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคง มุ่งสร้างความเป็นธรรมทางสังคมโดยเน้นการลดความเหลื่อมล้ำในฐานะบุคคลทางเศรษฐกิจให้น้อยลง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5(พ.ศ.2525-2529) เน้นการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศโดยการระดมเงินออม สร้างวินัยทางเศรษฐกิจ การเงิน และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ปรับโครงสร้าง

การเกษตร ปรับ โครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ปรับ โครงสร้างการค้าต่างประเทศปรับ โครงสร้างการผลิต และ การใช้พลังงาน ฯลฯ นอกจากนี้ยังเน้นความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยมุ่งเน้นการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค เน้นการ แก้ไขปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตและการจ้างงานเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงาน และคุณภาพชีวิต รวมทั้งมีแผนพัฒนาชนบทพร้อมกับแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก เป้าหมาย ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะหลังๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) รัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายรายได้ไปสู่ชนบทมากขึ้น รวมทั้งการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อแก้ไขปัญหา ความยากจนของชนบทให้เป็นรูปธรรมแต่เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พบว่า ผลการพัฒนาไม่ได้กระจายไปอย่างทั่วถึง มีพื้นที่บางส่วนเท่านั้นที่ประสบกับความ เจริญก้าวหน้า แต่ขณะเดียวกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนยังไม่สามารถ แก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ นั่นคือ ปัญหาความยากจน ความไม่รู้ และปัญหาสุขภาพอนามัยของ ประชาชนนอกจากนี้ผลการพัฒนาที่ผ่านมาทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญหลายประการคือ ปัญหา ช่องว่างการกระจายรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจน ปัญหาความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนและมีความเป็นวัตถุนิยมสูง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมประเภทต่างๆมากมาย ปัญหาเหล่านี้กระทบกระเทือนความสงบสุขของ สังคมอย่างรุนแรงและแพร่กระจายไปยังสังคมทั่วภูมิภาค(พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, 2550) แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เน้นการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต แต่เกิด วิกฤติเศรษฐกิจ จึงได้มีการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยคำนึงถึง ข้อตกลงกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และมุ่งเน้นการระดมและใช้ ทรัพยากรจากทุกส่วนในสังคมมาใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมี ภูมิคุ้มกัน โดยมีเป้าหมายลดสัดส่วนคนยากจนให้อยู่ในระดับไม่เกิน 12% ในปี 2549 ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยไว้ว่า ต้อง มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของ โครงสร้างของระบบต่างๆภายในประเทศ

ถึงแม้ว่าจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็ตาม แต่ก็สามารถแก้ไขได้แต่เพียงความยากจนลดลงเท่านั้นแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของการกระจายรายได้ ความเหลื่อมล้ำในสังคมนี้เกิดไม่ว่าจะเป็นระดับเขตเมือง เขตชนบท ระดับจังหวัด หรือแม้แต่ว่าระดับภูมิภาคก็ยังคงเกิดความแตกต่างกัน จากตารางที่ 1 จะแสดงให้เห็นว่า แม้สัดส่วนครัวเรือนยากจนจะน้อยลงเรื่อยๆ แต่สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของรายได้นั้นก็กลับไม่ได้ลดลงเลย นั่นแสดงให้เห็นว่าความแตกต่างด้านรายได้กลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงปีที่เกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ปีพ.ศ.2543 และปีพ.ศ.2549มีค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคเท่ากับ 0.522 และ 0.511 ตามลำดับ จากนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติช่วยให้เขตชนบทมีค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคลดลงเล็กน้อยแต่ในเขตเมืองกลับมีค่าสูงขึ้น เนื่องจากในเขตเมืองมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพมาก ทำให้แหล่งรายได้เกิดความไม่เท่าเทียมกันเพิ่มมากขึ้นกว่าในเขตชนบท

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคกับสัดส่วนครัวเรือนยากจน

ปี พ.ศ.	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้			สัดส่วนครัวเรือนยากจน (ร้อยละ)		
	เขตเมือง	เขตชนบท	ทั่วประเทศ	เขตเมือง	เขตชนบท	รวม
2531	0.434	0.439	0.487	22.41	47.00	39.08
2533	0.478	0.447	0.515	20.02	37.31	31.73
2535	0.494	0.439	0.536	11.40	32.86	25.80
2537	0.473	0.457	0.520	9.39	21.01	17.18
2539	0.479	0.440	0.513	6.06	16.77	13.19
2541	0.465	0.450	0.507	6.35	19.83	15.31
2543	0.471	0.468	0.522	7.43	23.99	18.45
2545	0.473	0.448	0.507	5.85	17.06	13.21
2547	0.461	0.445	0.493	4.32	13.31	10.19
2549	0.478	0.479	0.511	3.31	11.24	8.74
2550	0.473	0.457	0.497	2.98	10.08	7.82
2552	0.477	0.440	0.485	2.71	9.41	7.18

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553)

จากตารางที่ 2 การกระจายรายได้จะแบ่งกลุ่มตามระดับรายได้ ออกเป็น 5 กลุ่ม โดย กลุ่มควอไทล์ 1 (20%แรกจนที่สุด) เรียงตามลำดับ จนถึง กลุ่มควอไทล์ 5 (20%สุดท้ายรวยที่สุด) พบว่าในช่วงปี พ.ศ.2531 รายได้ทั้งหมด 100 เปอร์เซนต์ กระจายไปที่ กลุ่มควอไทล์ 1 (20% แรกจนที่สุด) เพียง ร้อยละ 4.58 รายได้ส่วนใหญ่กระจายไปสู่กลุ่ม ควอไทล์ 5 (20%สุดท้ายรวยที่สุด) ร้อยละ 54.37 แม้รัฐจะมีเป้าหมายในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านการกระจายรายได้ แต่พบว่า การกระจายรายได้ไปสู่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ กลุ่มควอไทล์ 1 (20% แรกจนที่สุด) กลับแย่ง มีการกระจายรายได้มายังกลุ่มนี้เมื่อ ปี พ.ศ. 2543 เพียง ร้อยละ 3.95 รายได้ส่วนใหญ่ยังคงกระจายอยู่ในกลุ่ม ควอไทล์ 5 (20%สุดท้ายรวยที่สุด) ร้อยละ 57.45 หรือเมื่อพิจารณาสัดส่วนที่เรียกว่า ดัชนีความแตกต่างของรายได้ (Q5/Q1) ในปี 2531 ดัชนีความแตกต่างของรายได้ เท่ากับ 11.88 และค่าของดัชนีความแตกต่างของรายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2543 ค่าของดัชนีความแตกต่างของรายได้ เท่ากับ 14.55 ซึ่งถือว่าการกระจายรายได้ยังเป็นปัญหาที่ยังต้องได้รับการแก้ไขต่อไป

ตารางที่ 2 สัดส่วนรายได้ของประชากร จำแนกตามกลุ่มประชากรตามระดับรายได้ปี 2531-2552

ปี พ.ศ.	กลุ่มประชากรตามระดับรายได้					รวม	สัดส่วนกลุ่มที่ 5 /กลุ่มที่ 1(เท่า)
	กลุ่ม 20% ที่ 1(จนที่สุด)	กลุ่ม 20% ที่ 2	กลุ่ม 20% ที่ 3	กลุ่ม 20% ที่ 4	กลุ่ม 20% ที่ 5 (รวยที่สุด)		
2531	4.58	8.05	12.38	20.62	54.37	100.00	11.88
2533	4.29	7.54	11.70	19.50	56.97	100.00	13.28
2535	3.96	7.06	11.11	18.90	58.98	100.00	14.90
2537	4.07	7.35	11.67	19.68	57.23	100.00	14.07
2539	4.18	7.55	11.83	19.91	56.53	100.00	13.52
2541	4.30	7.75	12.00	19.82	56.13	100.00	13.06
2543	3.95	7.27	11.50	19.83	57.45	100.00	14.55
2545	4.23	7.72	12.07	20.07	55.91	100.00	13.23
2547	4.54	8.04	12.41	20.16	54.86	100.00	12.10
2549	4.03	7.69	12.13	20.04	56.11	100.00	13.92
2550	4.41	8.04	12.42	20.20	54.93	100.00	12.47
2552	4.79	8.36	12.57	20.08	54.19	100.00	11.31

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553)

ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในชนบทนั้น การสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันของเกษตรกรเป็นสถาบันเกษตรกรในรูปแบบของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร เป็นวิธีการหนึ่งที่จะสร้างโอกาสให้กับเกษตรกรเข้าถึงแหล่งทุนและปัจจัยการผลิตต่างๆ มีอำนาจการต่อรองทางการตลาด ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐต่างๆมากมาย และได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆมากขึ้น บทบาทของสหกรณ์ในภาคชนบทมีมากขึ้นนับตั้งแต่มีการก่อตั้งสหกรณ์อเนกประสงค์หรือที่เรียกว่า “สหกรณ์การเกษตร” สหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้ดีขึ้นและมีเครือข่ายครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทย ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน 2553 มีสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย รวม 4,342 สหกรณ์ มีสมาชิกกว่า 5.96 ล้านครัวเรือน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนใหญ่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทระหว่างในภาคการเกษตรกับนอกภาคการเกษตร ล้วนแล้วแต่เกิดปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบในระดับที่กว้างเสมือนมองภาพรวมของสังคม แต่ยังขาดการมองที่เจาะลึกลงไปในสังคมเล็กๆ เพื่อเข้าถึงต้นตอของปัญหาที่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ปัญหาของสังคมแก้ไขได้ด้วยความอบอุ่นของครอบครัว” ดังนั้นควรที่จะแก้ไขปัญหาที่ระดับครัวเรือน โดยเปรียบเทียบในภาคการเกษตรด้วยกันว่าจะมีการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันหรือไม่ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ใช้ครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มกันอยู่ในรูปสหกรณ์ที่มีทำธุรกิจหลายอย่างเพื่อสนับสนุนสมาชิกสหกรณ์กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันเองของเกษตรกร โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรต่างๆ ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทั่วไปด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เพื่อวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

4. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

ขอบเขตการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีจำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด เป็นจำนวนทั้งหมด 3,966 ครัวเรือน และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเป็นจำนวน 299 ครัวเรือน การศึกษาจะเป็นการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

การกระจายรายได้ หมายถึง ระดับรายได้ของครัวเรือนแต่ละครัวเรือนว่ามีรายได้มากหรือน้อยเมื่อเทียบกับระดับรายได้ภายในสังคม

ภาวะพึ่งพิง หมายถึง สัดส่วนบุคคลที่ไม่สามารถทำงานหาเลี้ยงชีพได้หารด้วยจำนวนบุคคลทั้งหมดภายในครัวเรือน

ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับการผลิต ไม่ว่าจะมีการผลิตมากหรือน้อยก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่นเดิม

ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับการผลิต ตามจำนวนการผลิต

ปีการเพาะปลูก หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2553 ถึง 31 ธันวาคม 2553 ดังนั้น การเพาะปลูกพืชใดๆก็ตามของปีการเพาะปลูกนี้ จะต้องเป็นพืชที่เก็บเกี่ยวในคาบระยะเวลาดังกล่าว รวมถึงการเลี้ยงสัตว์จะต้องอยู่ในคาบระยะเวลาดังกล่าวด้วย

รายได้เกษตรกรในฟาร์ม หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ภายในที่ดินทำกินของตน

รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการรับจ้างหรือให้เช่าเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตร ภายนอกที่ดินทำกินของตน

รายได้นอกการเกษตร หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการรับจ้างทั่วไป ค่าขาย และอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำการเกษตร

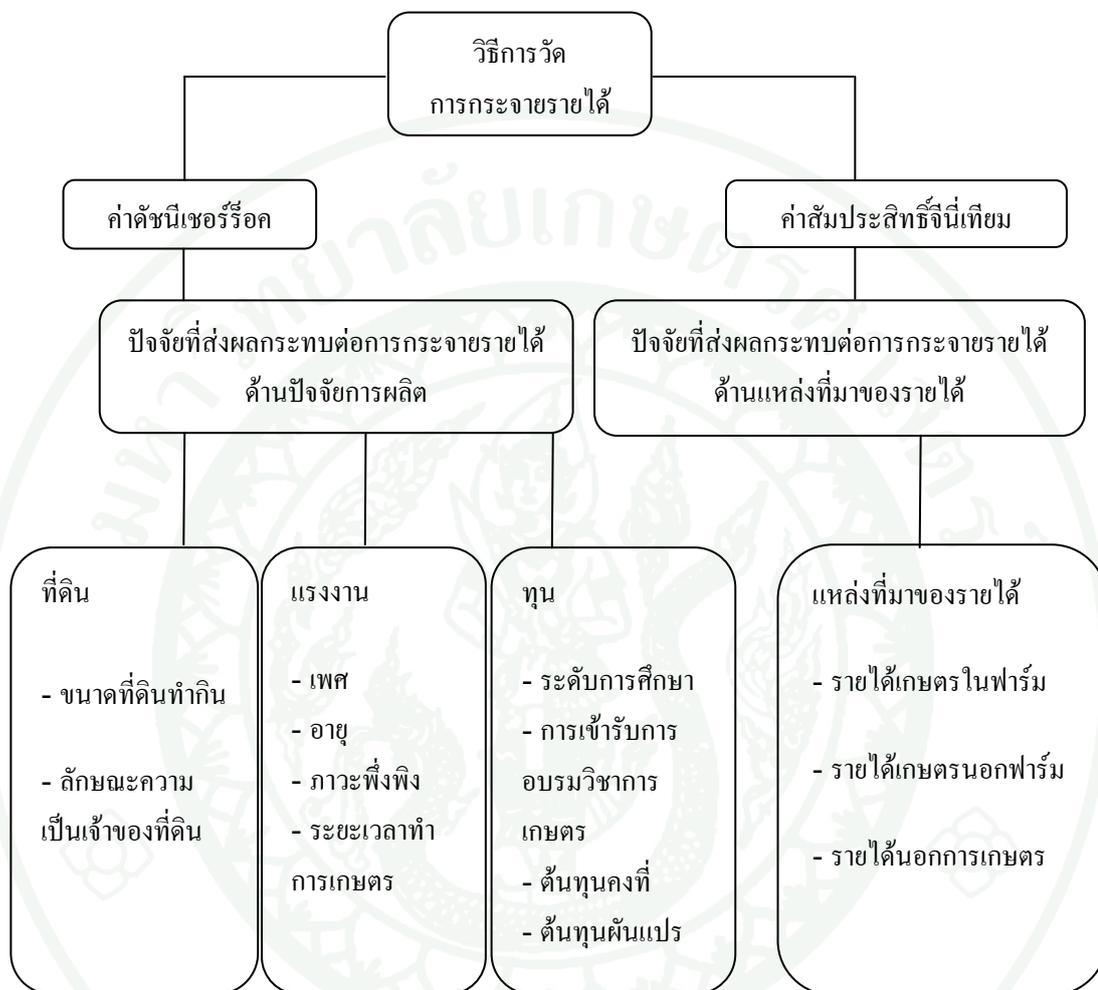
สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

สมาชิกกลุ่มเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร ในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงปัจจัยการผลิตและแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อภาระการกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ทราบถึงผลของการเปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อมุ่งพัฒนาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 วิธีการวัดการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระจายรายได้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดทางทฤษฎี

แนวคิดการกระจายรายได้

การกระจายรายได้ (Income distribution) คือ การพิจารณาลักษณะการกระจายตัวของประชากรในระดับชั้นต่างๆของรายได้หรือการพิจารณาความแปรปรวนของรายได้ของบุคคลหรือครัวเรือนต่างๆในสังคม ถ้าการกระจายรายได้มีลักษณะที่มีความเท่าเทียมกันสูง หมายความว่าความแตกต่างของรายได้บุคคลหรือครัวเรือนในสังคมมีน้อย ในทางกลับกัน ถ้าการกระจายรายได้มีลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกัน หมายความว่า ความแตกต่างของรายได้ของบุคคลหรือครัวเรือนในสังคมมีมาก โครงสร้างของระบบการกระจายรายได้สามารถแบ่งองค์ประกอบที่สำคัญได้เป็น 3 ส่วน (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2525) คือ

1. การเป็นเจ้าของและควบคุมการใช้ปัจจัยการผลิต ซึ่งได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน ปัจจัยการผลิตทั้ง 3 เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการผลิตและกำหนดรายได้เบื้องต้น
2. อำนาจการต่อรองและผูกขาดในการกำหนดผลตอบแทนแก่ปัจจัยการผลิตหรือการทำงานของแต่ละคนเป็นอีกตัวหนึ่งในการกำหนดรายได้เบื้องต้น
3. ระบบภาษีและการใช้จ่ายของรัฐจะเป็นตัวปรับระดับของรายได้ที่แต่ละบุคคลจะได้รับ ซึ่งแสดงถึงรายได้หรือผลประโยชน์ของตน

เนื่องจากโครงสร้างระบบการกระจายรายได้ของสังคมเป็นโครงสร้างที่บอกถึงระดับรายได้ของประชากรแต่ละคนหรือครัวเรือนแต่ละครัวเรือนว่าจะมีรายได้มากหรือน้อยเพียงใดจากการทำงานและการถือครองปัจจัยการผลิตของตน โครงสร้างการใช้จ่ายก็จะเป็นตัวที่มีส่วนในการกำหนดโครงสร้างการผลิตสินค้าและบริการของสังคมด้วย (เดชรัตน์ สุขกำเนิด, 2534)

ลักษณะการเป็นเจ้าของและการควบคุมการใช้ปัจจัยการผลิตก็มีส่วนในการกำหนดรูปแบบโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการผลิตก็มีส่วนในการกำหนดโครงสร้างการใช้จ่ายเช่นกันจากโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการใช้จ่ายของประเทศจะกำหนดขนาดและรูปแบบการค้ากับต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันการค้ากับต่างประเทศก็มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้จ่าย โครงสร้างการผลิต และระบบการกระจายรายได้ของประเทศด้วย (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2525)

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษากับการกระจายรายได้

Psacharopoulos (1987) กล่าวถึงทฤษฎีทุนมนุษย์โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่า การศึกษาทำให้ประสิทธิภาพของการผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ดังนั้นการลงทุนในการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการลงทุนในทุนมนุษย์ และสำหรับผู้ที่มีการศึกษาก็จะได้รับค่าจ้างที่สูง ดังนั้นแนวทางในการลดปัญหาการกระจายรายได้คือ การลดความไม่เท่าเทียมกันในการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้านสุขภาพ การศึกษา หรือการฝึกอบรม

การกระจายรายได้ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมเนื่องจากเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาว่า การจัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่ออะไร เพื่อใครและอย่างไร จึงเกิดประโยชน์สูงสุด ดังที่ เดวิด ริคาร์โด กล่าวไว้ว่า ผลผลิตของโลกแบ่งออกเป็น ค่าจ้าง ค่าเช่า และกำไร ซึ่งเป็นปัญหาหลักของวิชาเศรษฐศาสตร์ แนวคิดดังกล่าวนี้จึงทำให้การกระจายรายได้ตามหน้าที่ในการผลิต ได้รับความสนใจในยุคแรกของการศึกษา ต่อมาเมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น รายได้ตามหน้าที่ในการผลิตมีความซับซ้อนมากขึ้นการกระจายรายได้ตามหน้าที่ในการผลิตจึงได้ลดความสำคัญลง นักเศรษฐศาสตร์จึงได้ให้ความสำคัญกับการกระจายรายได้ตามขนาดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การกระจายรายได้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทแรก สามารถแบ่งออกได้เป็นการกระจายรายได้สัมบูรณ์และการกระจายรายได้สัมพัทธ์ ประเภทที่สอง สามารถแบ่งออกได้เป็นการกระจายรายได้ตามหน้าที่ในการผลิตและการกระจายรายได้ตามขนาด หรือการกระจายรายได้ส่วนบุคคล ในที่นี้จะกล่าวถึงการกระจายรายได้ทั้งสองประเภท ดังนี้

การกระจายรายได้ประเภทแรก แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1. การกระจายรายได้สัมบูรณ์ (Absolute distribution) หมายถึง การคำนวณหาระดับรายได้ที่เพียงพอที่จะซื้อหาอาหารเพื่อการดำรงชีพขั้นต่ำ เรียกว่า ระดับความยากจน หรือ เส้นความยากจน และหาจำนวนประชากรที่มีระดับรายได้ต่ำกว่าและสูงกว่าเส้นความยากจน ถ้าสัดส่วนของประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนลดลง เมื่อระดับรายได้เฉลี่ยของประชากรสูงขึ้น กล่าวได้ว่า การกระจายรายได้สัมบูรณ์ของประเทศดีขึ้น

โดยที่การกระจายรายได้สัมบูรณ์ อาจจะมีแนวคิดพื้นฐานมาจากการคำนึงถึงสารอาหารที่คนจะได้รับในการดำรงชีพขั้นต่ำ ซึ่งมีนักโภชนาการเป็นผู้กำหนด และนักโภชนาการแต่ละคน อาจกำหนดรับสารอาหารขั้นต่ำเพื่อการดำรงชีพต่างกัน แม้ว่าจะได้มีการปรับปรุงแนวคิดดังกล่าว โดยมีการคำนึงถึงความจำเป็นขั้นพื้นฐานอื่นๆ แต่แนวคิดที่เกี่ยวกับระดับความยากจนยังไม่ชัดเจนว่าจะยอมรับได้เพียงใด ต่อมาเมื่อถึงยุคข่าวสารไร้พรมแดน ได้มีผู้เสนอว่า การกำหนดระดับภาวะความยากจนควรจะได้จากความเห็นของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากความจำเป็นในการครองชีพของคนแต่ละสังคมอาจจะต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแนวคิดดังกล่าวทำได้ยาก ดังนั้นแนวคิดการกระจายรายได้สัมพัทธ์ ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบรายได้ของคนในสังคมเดียวกัน โดยไม่ต้องมีการกำหนดระดับในการเปรียบเทียบ น่าจะแสดงถึงระดับความเป็นอยู่ของประชากรได้ดีกว่าการกระจายรายได้สัมบูรณ์

2. การกระจายรายได้สัมพัทธ์ (Relative distribution) หมายถึง ความแตกต่างของระดับรายได้ที่ประชากรแต่ละคน หรือแต่ละครัวเรือนในสังคมได้รับ ถ้าระดับรายได้ดังกล่าวมีความแตกต่างกันมาก แสดงว่ามีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มาก ถ้าทุกคนหรือทุกครัวเรือนมีระดับรายได้เท่ากัน แสดงว่ามีความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าในสังคมมีผู้มีรายได้เพียงคนเดียวหรือครอบครัวเดียว ในขณะที่คนอื่นๆหรือครอบครัวอื่น ไม่มีรายได้เลย แสดงว่ามีความไม่เท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์

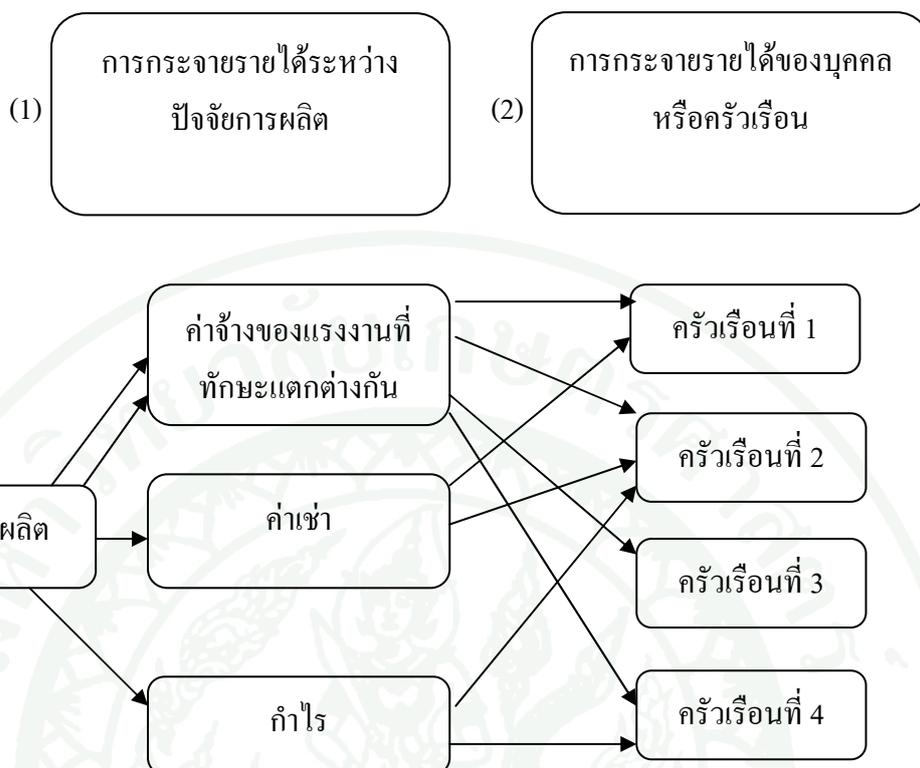
นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ เรียก การกระจายรายได้สัมบูรณ์ว่า ระดับความยากจน และเรียกการกระจายรายได้สัมพัทธ์ว่า ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้หรือความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

การกระจายรายได้ประเภทที่สอง แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย (เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ, 2550)

1. การกระจายรายได้ที่แบ่งตามปัจจัยการผลิตหรือหน้าที่ในการผลิต (Functional distribution of income) หมายถึง การที่รายได้ประชาชาติถูกแบ่งปันระหว่างเจ้าของการผลิตชนิดต่างๆ โดยในรูปของค่าจ้างเงินเดือนของแรงงาน ค่าเช่าของชนชั้นเจ้าของที่ดิน กำไรของชนชั้นนายทุน และผู้ประกอบการ และรายได้ในรูปของดอกเบี้ยของผู้ให้กู้ยืม ในการศึกษาเกี่ยวกับผลของนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันในประเทศกำลังพัฒนานั้น การนำเสนอการกระจายรายได้รูปแบบนี้ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะประชากรส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนานั้นเป็นเกษตรกรและช่างฝีมือที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว นอกจากนี้การกระจายรายได้แบ่งตามปัจจัยการผลิตยังมีข้อบกพร่องคือ บุคคลบางคนอาจได้รับรายได้จากหลายๆทาง ทั้งรายได้ในรูปค่าจ้าง ดอกเบี้ย ค่าเช่า และกำไรพร้อมๆกัน ซึ่งเหล่านี้ไม่สามารถแสดงได้โดยการกระจายรายได้ในรูปแบบนี้

2. การกระจายรายได้ตามชั้นของรายได้หรือขนาดของรายได้ (Personal or size distribution of income) หมายถึง การกระจายตามความถี่ทางสถิติของจำนวนผู้มีรายได้ในกลุ่มต่างๆเรียงตามขนาดรายได้ ซึ่งเป็นรายได้รวมทั้งหมดที่บุคคลหรือครัวเรือนที่ได้รับ ไม่ว่าจะรายได้นั้นมีแหล่งที่มาจาก ค่าจ้าง ค่าเช่า กำไร ดอกเบี้ยหรือมาจากแหล่งเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมหรืออื่นๆก็ตาม สิ่งสำคัญของการนำเสนอในรูปแบบนี้คือการใช้บุคคลหรือครัวเรือนเป็นหน่วยศึกษา และเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของรายได้บุคคลหรือครัวเรือน เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของความเหลื่อมล้ำนั้น จะทำให้ทราบกลไกการทำงานของตัวประกอบทางเศรษฐกิจและสังคมอีกหลายประการ

จากคำนิยามข้างต้นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดดังกล่าวจะบอกถึง รายได้ของบุคคลที่ได้รับเป็นจำนวนเท่าใด และเขาได้รับรายได้เหล่านั้นมาอย่างไร ซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ระหว่างปัจจัยการผลิตและของครัวเรือนได้ดังนี้ (Ray, 1998 อ้างใน ณัฐสุชน อินทรารุช, 2550)

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ระหว่างปัจจัยการผลิต และการกระจายรายได้ของบุคคลหรือครัวเรือน

ที่มา: (Ray, 1998 อ้างใน ฐิติสุขน อินทรารุช, 2550)

จากภาพที่ 2 กลุ่มของลูกศรแรก (1) อธิบายว่า รายได้ถูกสร้างขึ้นได้อย่างไรซึ่งเกิดขึ้นจากหลายรูปแบบ กล่าวคือ สำหรับที่ดินและทุนจะถูกจ่ายเป็นค่าเช่า ขณะที่แรงงานจะได้รับค่าจ้าง แรงงานที่มีทักษะแตกต่างกันจะได้รับค่าจ้างไม่เท่ากัน การกระจายรายได้ภายใต้ประเภทของปัจจัยที่หลากหลายเหล่านี้แสดงถึง การกระจายรายได้ระหว่างปัจจัยการผลิต สำหรับกลุ่มของลูกศรถัดมา (2) อธิบายถึง รายได้จากประเภทของปัจจัยที่แตกต่างกันนำไปสู่รายได้ของครัวเรือนอย่างไร ซึ่งทิศทางและขนาดของการไหลของรายได้ดังกล่าวขึ้นอยู่กับครัวเรือนนั้นๆ เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตประเภทใด กล่าวคือ หากครัวเรือนเป็นเพียงแรงงาน หรือครัวเรือนที่ 3 จะได้รับเพียงแต่ค่าจ้างเท่านั้น ตรงข้ามกับครัวเรือนที่ 2 ซึ่งเป็นเจ้าของธุรกิจ ที่ดิน และแรงงาน จะได้รับรายได้จากกำไร ค่าเช่า และค่าจ้างตามลำดับ ดังนั้นกลุ่มลูกศร (2) แสดงถึง กระแสของรายได้ไปสู่บุคคลต่างๆ หรือการกระจายรายได้ของบุคคล

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความไม่เท่าเทียมกัน

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางประชากร (Population-decomposition method) จะมีการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยตามปัจจัยที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ซึ่งครัวเรือนที่อยู่ในกลุ่มย่อยเดียวกันย่อมมีลักษณะที่เหมือนกันและมีลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มย่อย ดังนั้นในแต่ละกลุ่มย่อยย่อมมีค่าเฉลี่ย (หรือรายได้เฉลี่ย) ในแต่ละกลุ่มเอง และย่อมมีความผันแปรไปจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มย่อยอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มย่อยก็ย่อมที่จะมีความผันแปรไปจากค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งหมด (ครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด) เราจึงเรียกความผันแปรที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มอันเนื่องมาจากความแตกต่างของรายได้ของแต่ละครัวเรือนกับรายได้เฉลี่ยของกลุ่มว่า องค์ประกอบภายในกลุ่ม (Within-group component) และเรียกความแตกต่างของรายได้เฉลี่ยของแต่ละกลุ่มย่อยกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนทั้งหมดว่า องค์ประกอบระหว่างกลุ่ม (Between-group component) ดังนั้น ความผันแปรทั้งหมดของรายได้จึงถูกแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน ดังสมการ

$$\text{ความแปรปรวนทั้งหมด} = \text{ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม} + \text{ความแปรปรวนภายในกลุ่ม}$$

$$(\text{Total deviation} = \text{Between-group component} + \text{Within-group component})$$

จากสมการจะเห็นได้ว่าความแปรปรวนทั้งหมดจะประกอบด้วยความแปรปรวนภายในกลุ่ม ซึ่งอธิบายถึงความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มย่อยต่างๆ ของแต่ละปัจจัย ในขณะที่ความแปรปรวนระหว่างกลุ่มสามารถอธิบายถึงผลของแต่ละปัจจัยที่มีต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ดังนั้นในปัจจัยใดที่เมื่อมีการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยแล้วก่อให้เกิดความแปรปรวนภายในกลุ่มน้อยแต่ก่อให้เกิดความแปรปรวนระหว่างกลุ่มมากก็แสดงว่าการแบ่งกลุ่มในลักษณะดังกล่าวมีผลเป็นอย่างมากในการกำหนดรายได้ของครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม หรือปัจจัยที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มดังกล่าวมีผลต่อความแตกต่างของรายได้และมีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากนั่นเอง เพราะฉะนั้นเพื่อเปรียบเทียบผลของปัจจัยต่างๆ ที่มีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้จึงทำการเปรียบเทียบร้อยละขององค์ประกอบระหว่างกลุ่มต่อความแปรปรวนทั้งหมดเพื่อจัดลำดับที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้จากมากไปหาน้อยตามร้อยละขององค์ประกอบระหว่างกลุ่ม ดังกล่าว

2. การวิเคราะห์ความไม่เท่าเทียมกันด้านองค์ประกอบทางด้านรายได้ (Income decomposition method) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของรายได้ เป็นการวิเคราะห์ผลของรายได้ จากแหล่งต่างๆ ของครัวเรือนที่มีต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ คือการที่ครัวเรือนเกษตรมี รายได้จากแหล่งต่างๆ ที่แตกต่างกันก็ย่อมส่งผลต่อรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อคนของครัวเรือนที่ แตกต่างกันได้ ดังนั้นในการวิเคราะห์จะมีการแบ่งองค์ประกอบของรายได้ของครัวเรือนออกเป็น กลุ่มตามแหล่งที่มาของรายได้ที่ก่อให้เกิดความแตกต่างนั้น จะใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์จินีเทียม (Pseudo-Gini coefficient)

สาเหตุของความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้

ความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ขึ้นกับปัจจัยทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สภาพแวดล้อมทางการผลิต สามารถจำแนกได้ดังนี้ (นฤมล นพรัตน์, 2530)

1. สาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระจายของกรรมสิทธิ์ในทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน อันเกิดจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ ความเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจ ต่างๆที่เป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ นโยบายการบริหารของรัฐบาล การขยายตัวและการกระจายตัวของ ประชากร การแข่งขันของตลาดที่ไม่สมบูรณ์ การให้สินเชื่อและให้บริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ของรัฐ การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

2. สาเหตุทางด้านสังคม ได้แก่ ขนาดของหมู่บ้านหรือตำบลที่อยู่อาศัย ฐานะทางครอบครัว และวงศ์ตระกูล เชื้อชาติ สีผิว และชนชั้น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ขนาดของครัวเรือนสาเหตุของ การกระจายรายได้ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นการมองภาพรวมของประเทศ เมื่อมองถึงปัญหาการกระจาย รายได้ที่เกิดขึ้นในภาคเกษตรของประเทศ

สาเหตุการกระจายรายได้ของภาคเกษตรได้ดังนี้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2538)

1. ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรยากจนยังมีการใช้ที่ดินไม่ เหมาะสมกับสภาพของที่ดิน ปลูกพืชไม่ถูกต้องทำให้เกิดความเสียหายและทำให้เกษตรกรประสบ ปัญหารายได้ต่ำ

2. ปัญหาประสิทธิภาพการผลิตต่ำ พื้นที่ยากจนส่วนใหญ่ประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาดินเค็มและไม่อุ้มน้ำ ภาคเหนือประสบปัญหาดินจืด ภาคใต้ประสบปัญหาดินเปรี้ยว ดินพรุ
3. ปัญหาด้านราคาและการตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตขนาดเล็ก ปริมาณผลผลิตน้อย การตลาดในพื้นที่ผ่านพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นจึงเกิดปัญหาผลผลิตที่ขายได้มีราคาต่ำ
4. ปัญหาประชากรด้านการเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรและครัวเรือนภาคเกษตร ทำให้สัดส่วนเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรต่อครัวเรือนมีขนาดเล็กลงซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้
5. ปัญหาการกระจายสินเชื่อเพื่อการเกษตรยังมีไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรที่ยากจนส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่ได้รับสินเชื่อทางการเกษตร เนื่องจากประสิทธิภาพการผลิตต่ำและไม่แน่นอน ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง
6. ปัญหาการขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เกษตรกรที่ยากจนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรขนาดเล็กขาดการรวมกลุ่ม ทำให้ขาดอำนาจการต่อรองจากระบบตลาดที่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ขายผลผลิตได้ในราคาที่ต่ำ
7. ปัญหาขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี แรงงานเกษตรในพื้นที่ยากจนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อปรับโครงสร้างการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่จึงทำได้ช้า
8. ปัญหาการบริหารงานและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ การบริหารงานในภูมิภาคขาดประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจและการประสานงานกับฝ่ายวิจัย ส่งผลให้การนำเทคโนโลยีที่ใหม่เข้าไปไม่ถึงพื้นที่ยากจน

ทฤษฎีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

ทฤษฎีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ เกิดขึ้นจากแนวคิดสำคัญของสำนักคลาสสิกที่อธิบายถึง การกำหนดอัตราราคาจ้างว่าเป็นผลของอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน โดยที่อัตราราคาจ้างจะเปลี่ยนแปลงไปตามอุปสงค์ของสินค้าที่แรงงานนั้นผลิต การเชื่อมโยงระหว่างอัตราราคาจ้างและมูลค่าของผลผลิตเกิดขึ้นได้โดยผ่านแนวคิดผลิตภาพส่วนเพิ่ม ธุรกิจจะทำกำไรสูงสุดและอยู่ในดุลยภาพก็ต่อเมื่อมูลค่าของผลผลิตส่วนเพิ่มเท่ากับต้นทุนส่วนเพิ่ม หรืออัตราราคาจ้างของแรงงานในฐานะที่เป็นปัจจัยในการผลิต ทฤษฎีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ มีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเพียงทฤษฎีทวิลักษณ์(The dualistic theory) (อรกช เก็จพิรุฬห์, 2541)

ทฤษฎีทวิลักษณ์ (The dualistic theory)

ทฤษฎีทวิลักษณ์ เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการกำหนดอัตราราคาจ้างที่แท้จริงในระบบเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา ที่ประกอบไปด้วย 2 ภาคการผลิต คือ ภาคการผลิตแบบดั้งเดิมและภาคการผลิตสมัยใหม่ โดยที่ภาคการผลิตแบบดั้งเดิมจะมีแรงงานส่วนเกินอยู่เป็นจำนวนมากจึงทำให้ผลผลิตส่วนเพิ่มของภาคการผลิตนี้เป็นศูนย์ ดังนั้น ถ้าแรงงานได้รับค่าจ้างเท่ากับผลผลิตส่วนเพิ่ม แรงงานจะอดอยาก แต่ถ้าแรงงานแต่ละคนแบ่งปันผลผลิตกันในครอบครัว ซึ่งเท่ากับผลผลิตเฉลี่ย แรงงานจะยังคงอยู่ต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้ อัตราราคาจ้างในภาคการผลิตนี้จึงเท่ากับผลผลิตเฉลี่ยและถ้ามีแรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของประชากร ในที่สุดผลผลิตเฉลี่ยจะเท่ากับระดับพอยังชีพ

ด้วยเหตุนี้ผลผลิตส่วนเพิ่มของแรงงานในภาคการผลิตแบบดั้งเดิมเป็นศูนย์ การอพยพของแรงงานออกจากภาคการผลิตนี้จะไม่ทำให้ผลผลิตลดลง แรงงานในภาคการผลิตดังกล่าว จะอพยพไปสู่ภาคการผลิตสมัยใหม่ ถ้าได้รับค่าจ้างอย่างน้อยเท่ากับผลผลิตเฉลี่ยของภาคการผลิตแบบดั้งเดิม การอพยพดังกล่าวจะทำให้อัตราราคาจ้างทั้งสองภาคการผลิต ซึ่งเท่ากับผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าระดับพอยังชีพ ณ อัตราราคาจ้างดังกล่าว เส้นอุปทานของแรงงานในภาคการผลิตสมัยใหม่จะมีความยืดหยุ่นสมบูรณ์ การลงทุนในภาคการผลิตสมัยใหม่จะมีผลผลิตส่วนเพิ่มของแรงงานสูง เนื่องจาก การใช้ทุนและความสามารถในการดูดซับแรงงานส่วนเกินในภาคการผลิตแบบดั้งเดิม นักลงทุนในภาคการผลิตสมัยใหม่จะได้รับกำไรเป็นสัดส่วนสูง การเพิ่มการสะสมทุนในภาคการผลิตสมัยใหม่จะทำให้ผลผลิตส่วนเพิ่มของแรงงานเพิ่มขึ้น และการจ้างงานมีการขยายตัวต่อไป ดังนั้น การขยายตัวของอุตสาหกรรมตามทฤษฎีของ Lewis จึงมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ขบวนการที่

กล่าวมาข้างต้นนี้จะสิ้นสุดลง เมื่ออุปทานของแรงงานสูงขึ้นค่าจ้างในทั้งสองภาคการผลิตจะเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะประชากรในภาคการผลิตดั้งเดิมลดจำนวนลง ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น หรือผลิตภาพของแรงงานในภาคการผลิตดั้งเดิมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก มีการลงทุนเพิ่มขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรืออาจจะเป็นเพราะราคาสินค้าเกษตรโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น เนื่องจากอุปสงค์ของแรงงานในภาคการผลิตสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ในที่สุดขบวนการดังกล่าวจะดำเนินไปสู่จุดดุลยภาพ ศูนย์กลางของเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงจากภาคการผลิตแบบดั้งเดิม ไปสู่การผลิตสมัยใหม่หรือภาคอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีวิวัฒกรรมมีข้อจำกัด คือ ภาคการผลิตสมัยใหม่จะขยายตัวออกไปได้ ก็ต่อเมื่อมีตลาดสำหรับสินค้านั้น ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบปิด ตลาดสินค้าสมัยใหม่จะมีลักษณะจำกัด ถ้าผลผลิตส่วนเพิ่มของแรงงานในภาคการผลิตแบบดั้งเดิมไม่สูงขึ้นในเวลาเดียวกัน การขยายตัวของภาคการผลิตสมัยใหม่ก็ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบเปิด การทดแทนการนำเข้าและการขยายตัวของการส่งออกอาจจะทำให้มีการขยายตัวของภาคการผลิตสมัยใหม่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ขบวนการดังกล่าวจะหยุดลงในไม่ช้าถ้าผลผลิตส่วนเพิ่มของภาคการผลิตแบบดั้งเดิมไม่เพิ่มสูงขึ้น และความเป็นไปได้ในการทดแทนการนำเข้าไปได้ยาก และการขยายตัวของการส่งออกในประเทศที่กำลังพัฒนา ต้องพบกับความยุ่งยาก เนื่องจากรูปแบบและคุณภาพของผลผลิตยังไม่ดีพอ ทฤษฎีนี้ให้ข้อสรุปว่า เมื่อภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเต็มที่แล้ว จะส่งผลให้แรงงานมีรายได้เพิ่ม และการเปลี่ยนแปลงของรายได้ย่อมมีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้โดยตรง

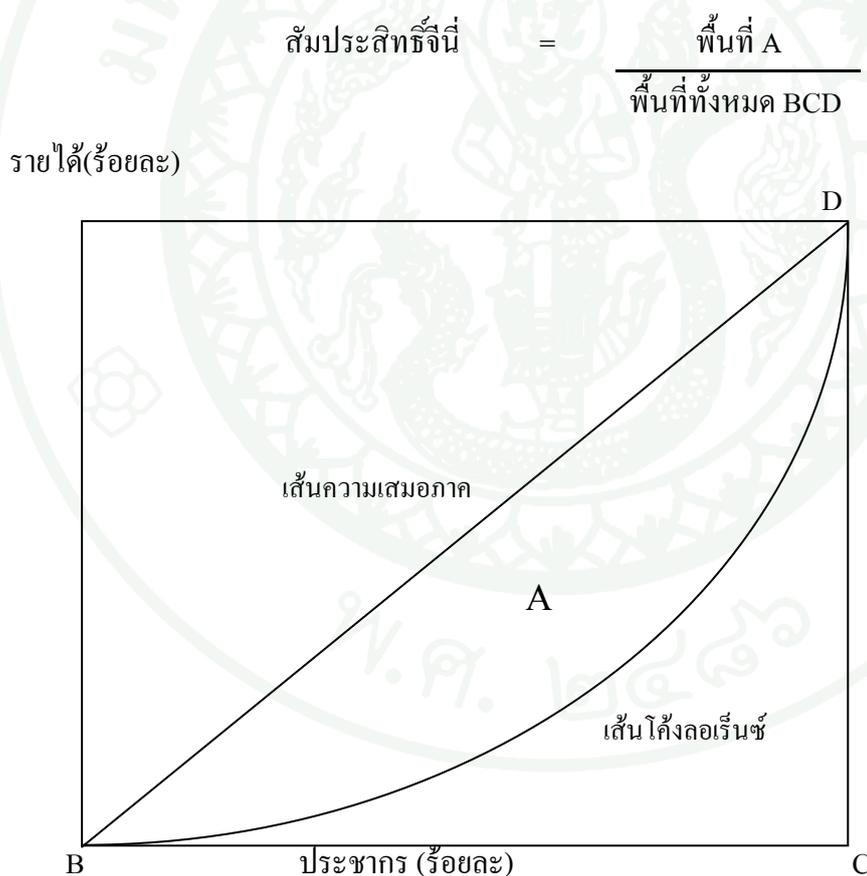
วิธีวัดการกระจายรายได้

ในการศึกษาการวัดการกระจายรายได้จะมี 4 วิธีการ คือ

1. ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient)
2. ค่าสัมประสิทธิ์จีนิเทียม (Pseudo-Gini coefficient)
3. ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม (Variance of logarithm income)
4. ค่าดัชนีของเชอร์ร็อก (Shorrocks index)

ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient)

การวัดโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient) จากภาพที่ 3 อัตราส่วนของพื้นที่ระหว่างเส้นทแยงมุมและเส้นโค้งลอเรนซ์แล้วหารด้วยพื้นที่ครึ่งหนึ่งของสี่เหลี่ยม อัตราส่วนของพื้นที่ A หารด้วยพื้นที่สามเหลี่ยม BCD ซึ่งอัตราส่วนนี้เป็นที่รู้จักกันว่า สัมประสิทธิ์จีนิ ซึ่งเป็นชื่อของนักสถิติชาวอิตาลี ผู้ซึ่งคิดสูตรนี้เป็นคนแรกในปี 1912 ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ คือ การวัดความไม่เท่าเทียมกันซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 (มีความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ Perfect equality) จนถึง 1 (มีความไม่เท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ Perfect inequality) ซึ่งในความเป็นจริง เราค้นพบว่าสัมประสิทธิ์จีนิของประเทศต่าง ๆ นั้นมีความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ค่อนข้างสูง จะมีค่าระหว่าง 0.5 – 0.7 ในขณะที่บางประเทศมีการกระจายรายได้ค่อนข้างเท่าเทียมกัน จะมีค่าระหว่าง 0.2 – 0.35

ภาพที่ 3 การประมาณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient)

ที่มา: วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์ (2547)

ในทางปฏิบัติ เราสามารถหาค่าสัมประสิทธิ์จี้นี้ได้โดยตรงจากสมการ (Fei, Renis and Kuo, 1979 อ้างใน ศุภกร สารรัตน์, 2549)

$$G_y = (2/n) U_y - (n+1)/n$$

โดยที่ $G_y =$ ค่าสัมประสิทธิ์จี้

$$U_y = 1(y_1) + 2(y_2) + \dots + n(y_n)$$

กำหนดให้

$$y = (Y_1/S_y, Y_2/S_y, Y_3/S_y, \dots, Y_n/S_y)$$

โดยที่ $U_y =$ ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของลำดับสัดส่วนรายได้ครัวเรือน

$y_n =$ สัดส่วนรายได้ของแต่ละครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

$Y_n =$ รายได้ของแต่ละครัวเรือน

$S_y =$ รายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

$n =$ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

และ $Y_1 \leq Y_2 \leq \dots \leq Y_n$

ค่าสัมประสิทธิ์จี้มีค่าตั้งแต่ 0-1 ถ้าสัมประสิทธิ์จี้มีค่าเท่ากับ 0 หมายถึง สภาพการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันสมบูรณ์ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จี้เท่ากับ 1 หมายถึง สภาพการกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันสมบูรณ์ ยิ่งสัมประสิทธิ์จี้มีค่าต่ำมากเพียงใดย่อมหมายถึง สภาพการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากค่าสัมประสิทธิ์จี้มีค่ามากขึ้น แสดงว่า สภาพการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันลดลงเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จี้ของกลุ่มครัวเรือนเดียวกันในช่วงเวลาต่างกันหากมีค่าสัมประสิทธิ์จี้ลดลง แสดงว่า กลุ่มครัวเรือนนั้นมีการกระจายรายได้เท่าเทียมกันมากขึ้นในทางกลับกัน หากมีค่าสัมประสิทธิ์จี้มากขึ้น แสดงว่า กลุ่มครัวเรือนที่ศึกษามีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันลดลงหรือมีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น นอกจากนี้การเปรียบเทียบรายได้ระหว่างกลุ่มครัวเรือนในช่วงเวลาเดียวกัน หากกลุ่มครัวเรือนใดมีค่าสัมประสิทธิ์จี้ต่ำที่สุด หมายถึง กลุ่มครัวเรือนนั้นมีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากที่สุด หากกลุ่มครัวเรือนใดมีค่าสัมประสิทธิ์จี้มากที่สุด หมายถึง กลุ่มครัวเรือน

นั้นมีการกระจายรายได้ที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุดอย่างไรก็ตาม ในการวัดการกระจายรายได้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่ คือ ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เป็นตัวเลขตัวเดียว ย่อมไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายรายได้เพียงพอเพราะไม่สามารถทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นกับกลุ่มชนชั้นที่มีระดับต่างกัน นอกจากนั้นในบางกรณีอาจจะบอกอะไรได้ไม่แน่นอน เช่น กรณีที่เส้นลอเรนซ์ตัดกัน

ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เทียม (Pseudo-Gini coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เป็นเลขตัวเดียว ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายรายได้เพียงพอ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เทียมด้วย เพื่อสะท้อนผลของรายได้ในแต่ละแหล่งที่มีต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เทียมที่ได้จะเป็นตัวสะท้อนถึงผลของรายได้ในแหล่งนั้นว่ามีผลทำให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นหรือน้อยลง โดยแหล่งรายได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้ต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้ทั้งหมดแสดงว่ารายได้แหล่งนั้นจะมีส่วนที่ตกอยู่กับครัวเรือนที่มีรายได้มาก ดังนั้นจึงมีส่วนที่ทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้น การหาค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เทียมทำได้โดย (เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ, 2550)

$$\overline{G}_j = (2/n) \overline{U}_j - (n+1)/n$$

$$\overline{U}_j = 1(W_1^j) + 2(W_2^j) + \dots + n(W_n^j); (j = 1, 2, \dots, m)$$

$$W_n^j = (Y_1^j / S_y^j, Y_2^j / S_y^j, Y_3^j / S_y^j, \dots, Y_n^j / S_y^j)$$

\overline{G}_j = ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียนี้เทียมของแหล่งรายได้ j

\overline{U}_j = ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของลำดับสัดส่วนรายได้ครัวเรือนของแหล่งรายได้

W_n^j = รายได้จากแหล่งที่ j ของครัวเรือนตัวอย่างที่เรียงลำดับตามรายได้ทั้งหมด

Y_n^j = รายได้ของแต่ละครัวเรือนจากแหล่งรายได้ j

S_y^j = รายได้ของครัวเรือนทั้งหมดจากแหล่งรายได้ j

n = จำนวนครัวเรือนทั้งหมดจากแหล่งรายได้ j

ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม (Variance of logarithm income)

การหาค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม (Variance of logarithm income) การวิเคราะห์โดยวิธีนี้ เป็นการวัดการกระจายรายได้โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของรายได้ของประชากร หรือครัวเรือนที่ทำการศึกษา หรือเป็นการวัดค่าความคลาดเคลื่อน (ความผันแปร) ที่แตกต่างไปจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน สามารถหาได้ดังนี้ (Jitsuchon, 1987 อ้างใน ศุภกร สารรัตน์, 2549)

$$VL = 1/n \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m (X_{ij} - \bar{X})^2$$

โดย	X_{ij}	= $\log(Y_{ij})$
กำหนดให้	VL	= ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม
	Y_{ij}	= รายได้ของครัวเรือนแต่ละครัวเรือน
	i	= ครัวเรือนลำดับที่ i
	j	= กลุ่มย่อยที่ j
	\bar{X}	= รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดในรูปลอการิทึม
	n	= จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง
	m	= จำนวนกลุ่มย่อย

ถ้าหากความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมมีค่ามาก แสดงว่า ครัวเรือนมีความแปรปรวนของรายได้มาก หมายความว่า ความแตกต่างของรายได้ของแต่ละครัวเรือนจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างมีค่ามาก การกระจายรายได้ก็ย่อมมีความไม่เท่าเทียมกันสูง ในทางกลับกันหากค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมมีค่าน้อย หรือครัวเรือนมีความแปรปรวนของรายได้น้อย หมายถึง ความแตกต่างของรายได้ของแต่ละครัวเรือนจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างมีค่าน้อย นั่นคือ การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมาก

ค่าดัชนีของเซอร์ร็อก (Shorrock index)

ค่าดัชนีของเซอร์ร็อก เป็นการวัดการกระจายรายได้ในลักษณะเดียวกับการวัดการกระจายรายได้โดยหาค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม คือ เป็นการวัดค่าความคลาดเคลื่อน (ความผันแปร) ที่แตกต่างไปจากจุดศูนย์กลาง แต่มีวิธีการเปรียบเทียบแตกต่างกัน กล่าวคือ ค่าดัชนีเซอร์ร็อกใช้วิธีการเปรียบเทียบรายได้ของแต่ละครัวเรือนกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างในลักษณะผลหาร เพราะฉะนั้นการที่ครัวเรือนใดมีรายได้สูงหรือต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยย่อมมีผลต่อค่าดัชนี (การกระจายรายได้แล้ว) ค่าดัชนีของเซอร์ร็อกจะสามารถบอกถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ทันที เพราะค่าผลรวมของ $\ln(U/Y_{ij})$ มีค่าเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมไม่สามารถบอกถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ถ้าการเปลี่ยนแปลงรายได้ของครัวเรือนที่สูงหรือต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยนั้นมีค่าเท่ากัน เนื่องจากการเปรียบเทียบในรูปผลต่างกำลังสอง ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมจะคงที่ ค่าดัชนีของเซอร์ร็อกจึงบอกถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงในกรณีเช่นนี้ได้ดีกว่า ค่าดัชนีของเซอร์ร็อกสามารถหาได้จากสมการ ดังนี้ (Shorrock, 1980 อ้างใน ศุภกร สารรัตน์, 2549)

$$I_0 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m \ln(U/Y_{ij})$$

โดยกำหนดให้ I_0 = ค่าดัชนีเซอร์ร็อก
 U = รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด
 Y_{ij} = รายได้ของครัวเรือนลำดับที่ i กลุ่มย่อยที่ j
 n = จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง
 m = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าดัชนีของเซอร์ร็อก เป็นการเปรียบเทียบรายได้ของแต่ละครัวเรือนที่แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างในลักษณะการหาร ดังนั้น การที่ครัวเรือนมีรายได้สูงกว่าหรือต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยย่อมมีผลสำคัญต่อการคำนวณค่าดัชนี กล่าวคือ ถ้าครัวเรือนมีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยจะทำให้ค่า U/Y_{ij} มีค่ามากกว่า 1 และหากครัวเรือนมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยจะทำให้ค่า U/Y_{ij} มีค่าน้อยกว่า 1 ดังนั้น ในสังคมที่มีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยเป็นจำนวนมาก ค่าดัชนี

เซอร์ร็อกก็จะมีค่ามาก หมายถึง สภาพการกระจายรายได้ของสังคมนั้นมีความไม่เท่าเทียมกันสูง ในทางตรงกันข้าม สังคมใดที่มีจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยมาก ค่าดัชนีเซอร์ร็อก จะมีค่าน้อย หมายถึง สังคมนั้นมีสภาพการกระจายรายได้ที่มีความเท่าเทียมกันสูงแต่อย่างไรก็ตาม การวัดการกระจายรายได้โดยการหาค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมและค่าดัชนีเซอร์ร็อกก็ยังมีข้อจำกัดบางประการ คือ การวัดการกระจายรายได้ทั้ง 2 วิธีเป็นการหาค่าการกระจายรายได้ในรูปลอการิทึม เพราะฉะนั้นหากครัวเรือนใดมีรายได้สุทธิที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 ก็จะไม่สามารถหารรายได้ในรูปลอการิทึมได้ ทำให้ไม่สามารถนำครัวเรือนดังกล่าวมารวมไว้ในการวัดการกระจายรายได้ใน 2 วิธีนี้ได้ แต่สามารถวัดการกระจายรายได้โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ได้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบดัชนีชี้วัดการกระจายรายได้ 4 ค่า

	ค่าสัมประสิทธิ์จี	ค่าสัมประสิทธิ์จีเทียม	ค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึม	ค่าดัชนีเซอร์ร็อก
			$n \quad m$	$n \quad m$
1ดัชนีชี้วัด	$G_y = (2/n) U_y - (n+1)/n$	$G_j = (2/n) U_j - (n+1)/n$	$V_L = 1/n \sum_{i=1} \sum_{j=1} (X_{ij} - \bar{X})^2$	$I_0 = 1/n \sum_{i=1} \sum_{j=1} \ln(U/Y_{ij})$
2หลักการวิเคราะห์	เปรียบเทียบสัดส่วนรายได้ของแต่ละครัวเรือนกับสัดส่วนรายได้ของครัวเรือนทั้งหมด	เปรียบเทียบสัดส่วนรายได้ของแต่ละครัวเรือนกับสัดส่วนรายได้ของครัวเรือนที่เรียงลำดับรายได้ในแต่ละแหล่งที่มาของรายได้	เปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้แต่ละครัวเรือนจากรายได้เฉลี่ยที่อยู่ในรูปลอการิทึมในลักษณะผลต่างกำลังสอง	เปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้แต่ละครัวเรือนจากรายได้เฉลี่ยที่อยู่ในรูปลอการิทึมในลักษณะผลหาร
3ความหมายของดัชนี	หากค่าที่ได้ยิ่งมีค่ามาก	การกระจายรายได้ยิ่งมีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น		หากค่าที่ได้ยิ่งมีค่าน้อย การกระจายรายได้ยิ่งมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัชดากร ชีรสัจ (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การกระจายรายได้ของครัวเรือนที่ทำนาภายใต้สภาพแวดล้อมการผลิตที่แตกต่างกัน กรณีศึกษา 6 หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้และการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรที่ทำนา ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมการผลิตที่แตกต่างกันมีผลอย่างสำคัญต่อความแตกต่างในการยอมรับเทคโนโลยีการผลิต การใช้แรงงานและทุน และมีผลต่อ โครงสร้างรายได้ของฟาร์ม การศึกษาได้พบว่าในครัวเรือน

เกษตรกรที่ทำนาโดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมการผลิตที่ไม่เอื้ออำนวยนั้นรายได้จากการทำนามีสัดส่วนที่ต่ำและเกษตรกรจะพึงพารายได้จากการประกอบกิจกรรมการผลิตการเกษตรอื่น ๆ หรือ กิจกรรมการผลิตนอกภาคการเกษตร ทั้งนี้ได้พบว่าในระหว่างครัวเรือนเกษตรกรที่ทำนาตามสภาพแวดล้อมการผลิตต่าง จะมีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ค่อนข้างสูง แต่จากการวิเคราะห์พบว่าแหล่งรายได้ที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันมาก ได้แก่ รายได้จากกิจกรรมการผลิตนอกภาคการเกษตร จากการประกอบกิจกรรมการผลิตนอกฟาร์ม และรวมถึงรายได้จากบุคคลในครัวเรือนส่งกลับมาให้ ดังนั้นการสร้างโอกาสและส่งเสริมให้ครัวเรือนเกษตรกรที่ทำนาประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนและพัฒนาทักษะการผลิตทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจจะช่วยลดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำได้

บุญเลิศ ประกอบนพเก้า (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ระหว่างพื้นที่จังหวัดตามแผนกับจังหวัดนอกแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อเปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนที่มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดตามแผนกับจังหวัดนอกแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกตลอดจนวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระจายรายได้ ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนในจังหวัดจันทบุรีมีการกระจายรายได้ที่มีความไม่เท่าเทียมกันสูงกว่าการกระจายรายได้ของครัวเรือนในจังหวัดระยอง และทั้ง 2 จังหวัดมีการกระจายรายได้เลวลงทุกปีที่ทำการศึกษา ส่วนสาเหตุความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดระยอง และจันทบุรีสามารถอธิบายได้จากค่าร้อยละของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน และปัจจัยทางด้านประชากร โดยทั้งจังหวัดจันทบุรีและระยอง ขึ้นทางเศรษฐกิจและสังคม และอาชีพ จะให้ค่าร้อยละของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มมากกว่าภาคเศรษฐกิจเมื่อพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน ด้านปัจจัยประชากร เพศและอายุของหัวหน้าครัวเรือนจะมีค่าร้อยละของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มค่อนข้างน้อยในทางตรงกันข้าม การแบ่งครัวเรือนตามการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนจะให้ค่าร้อยละของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มมากกว่าเพศ และอายุ อีกทั้งบางปีจะให้ค่าร้อยละของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มมากกว่าปัจจัยอื่นๆทั้งหมด

นิวัตร ออกเวหา (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือน กรณีศึกษาครัวเรือนเกษตรกรผลิตข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการผลิต 2544/45 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริม

โอกาสในการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ของครัวเรือนเกษตรกรคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมการผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตอื่นๆ หลังการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ ได้แก่ การยอมรับปุ๋ยเคมี สารเคมี รถไถนา และการกระจายการผลิต นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อระดับผลผลิตข้าวคือ สภาพแวดล้อมการผลิต และโอกาสในการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ของเกษตรกรจากการศึกษาพบว่า แหล่งรายได้ที่สำคัญของครัวเรือนเกษตรกรมาจากกิจกรรมการผลิตภายในฟาร์มของตนเอง นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ในแต่ละแหล่งพบว่า เนื้อที่ถือครอง สภาพแวดล้อมการผลิต การยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ และการจ้างงานนอกภาคเกษตร เป็นปัจจัยที่กระทบต่อแหล่งรายได้ของครัวเรือน เมื่อทำการวิเคราะห์ถึงการกระจายรายได้พบว่า แหล่งรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุดคือ แหล่งรายได้จากบุคคลส่งกลับให้ครัวเรือนเกษตรกรอื่นๆ ที่ไม่ใช่ข้าว และกิจกรรมนอกภาคการเกษตร

วุฒิ พงศกรพุดธิกุล (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ประมงระยอง จำกัด กรณีศึกษา ชาวประมงพื้นบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไป วิเคราะห์การกระจายรายได้และ เพื่อวิเคราะห์สัดส่วนความยากจนของครัวเรือนสมาชิกของสหกรณ์ประมงระยอง จำกัด โดยใช้วิธีสัมภาษณ์จากแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติและเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของครัวเรือนประมง วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์จีไน เพื่ออธิบายความแตกต่างของการกระจายรายได้และวิเคราะห์ดัชนีภาวะความยากจนแบบสมบูรณ์ เพื่อหาสัดส่วนครัวเรือนประมงที่อยู่ในภาวะความยากจน ผลการศึกษา พบว่า ครัวเรือนประมงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำประมงอย่างเดียวเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้จากการทำประมงเฉลี่ยเท่ากับ 42,650.25 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์จีไน ซึ่งแยกตามแหล่งของรายได้ ของครัวเรือนประมงทั้งหมด เท่ากับ 0.1714 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความแตกต่างของการกระจายรายได้ ได้แก่ แหล่งรายได้ที่มาจากการทำงานประมง ถึงร้อยละ 94.92 รองลงมา แหล่งรายได้ที่มาจากการทำงานนอกภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 4.03 และ แหล่งรายได้ที่มาจากการทำงานในภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 1.05 ส่วนสัดส่วนของความยากจนของครัวเรือนประมง คิดเป็นร้อยละ 12.50 จากผลการศึกษา ทำให้พบแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าความแตกต่างของการกระจายรายได้และลดสัดส่วนของความยากจน ด้วยการที่ สหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม และให้คำปรึกษา แนะนำ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสหกรณ์และการจัดการประมงสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือนประมงให้มีความเท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ และลดภาวะความยากจน

ยรรยงค์ โนนู่เขตโขง (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดการกระจายรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม ที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ และเพื่อวัดภาวะความยากจนของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม โดยเก็บข้อมูลจากครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม จำนวน 150 ครัวเรือน พบว่าโครงสร้างรายได้ของครัวเรือนประกอบไปด้วย รายได้จากการเกษตรในฟาร์ม รายได้จากการเกษตรนอกฟาร์ม รายได้จากการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร และรายได้จากเงินที่ถูกหลานส่งมาให้ ผลการวิเคราะห์การกระจายรายได้พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์จีมีค่าเท่ากับ 0.1788 โดย รายได้ที่มาจากเกษตรในฟาร์มเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านขนาดการถือครองที่ดิน

พิสิล บวรศุกศรี (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ปัจจัยที่กำหนดและความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการกระจายรายได้เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2529-2547 ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการกระจายรายได้ และใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์พบว่า ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้สัมบูรณ์และการกระจายรายได้สัมพัทธ์ลดลงต่อเนื่องตามระยะเวลา แต่ในส่วนการกระจายรายได้สัมพัทธ์ยังคงมีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้สัมบูรณ์ คือ รายได้ต่อบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ การลงทุนในเทคโนโลยี สัดส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปีก่อน สัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสัดส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปีก่อน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้สัมพัทธ์มีดังนี้ รายได้ต่อบุคคล รายได้ต่อบุคคลกำลังสอง การลงทุนเทคโนโลยีในปีก่อน สัดส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศปี

ก่อน สักส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และสักส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปีก่อน การวิเคราะห์ความเป็นเหตุเป็นผลบ่งชี้ว่าความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้สัมบูรณ์เป็นอิสระต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ของการกระจายรายได้สัมพัทธ์เป็นทั้งสาเหตุและผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เสกสรร วินยางค์กุล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทยวิเคราะห์โดยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารายได้ของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทยและผลกระทบของการใช้นโยบายการใช้จ่ายของภาครัฐที่มีต่อการกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรกร ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี พ.ศ. 2545 ประกอบกับบัญชีเมตริกส์สังคมและตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต วิเคราะห์โดยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีดีพี ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความแปรปรวน Headcount Index และ FGT – Index เป็นตัวชี้วัด พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนและภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรมีรายได้ต่ำและมีภาวะความยากจนสูง เมื่อเปรียบเทียบกับนอกภาคการเกษตร การเพิ่มการใช้จ่ายในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ผลกระทบที่เกิดกับประชากรในภาคการเกษตรกรรมโดยรวมของประเทศไทยทำให้รายได้เฉลี่ยของทุกกลุ่มเพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำดีขึ้น ซึ่งจะทำให้การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของประชากรในภาคการเกษตรกรรมโดยรวมของประเทศนั้นดีขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ การใช้นโยบายการคลังจะลดการเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และลดภาวะความยากจน การลดการใช้จ่ายในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการลงร้อยละ 5 ทำให้รายได้เฉลี่ยของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำเพิ่มขึ้น และสัดส่วนของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้น และลดภาวะความยากจนของประชากรในภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ จะลดการเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และลดภาวะความยากจน

สุเมธ อบอุ่น (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการเพาะปลูก 2541/42 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างรายได้ ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคม

ครัวเรือนและแรงงานเกษตรปีการเพาะปลูก 2541/42 พบว่า โครงสร้างรายได้ของครัวเรือนเกษตร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยรายได้จากการกิจกรรมการเกษตรในฟาร์มร้อยละ 42.41 รายได้จากการเกษตรนอกฟาร์มร้อยละ 31.58 รายได้จากเงินที่บุตรหลานส่งมาให้ร้อยละ 20.51 และ รายได้จากนอกการเกษตรร้อยละ 5.52 โดยมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้เท่ากับ 0.467 โดยองค์ประกอบของความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ที่นั่นเกิดจากเงินที่บุตรหลานส่งมาให้ที่สำคัญ นอกจากนี้พบว่าปัจจัยของแหล่งน้ำ ขนาดและลักษณะการถือครองที่ดิน รวมถึงการเลือกกิจกรรม ของฟาร์มของครัวเรือนเกษตร เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนเกษตรในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

ศุภกร สารรัตน์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างและการกระจาย รายได้และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและองค์ประกอบ โครงสร้าง รายได้ ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้และวิเคราะห์การกระจายรายได้จำแนกตาม กลุ่มเผ่าพันธุ์ของสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็นเผ่าพันธุ์ที่ทำ การเกษตรเพื่อการค้าเป็นหลัก 51 ตัวอย่าง และเผ่าพันธุ์ที่ทำกรเกษตรเพื่อการค้าและยังชีพ 83 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่ทำกรเกษตรเพื่อการค้าเป็นหลัก มีรายได้ เงินสดเฉลี่ยและรายจ่ายเงินสดเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรที่ทำกรเกษตรเพื่อการค้าและยังชีพ แต่จาก การศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ภาคการเกษตร ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ขนาดพื้นที่ ถือครอง เมื่อวัดการกระจายรายได้ของเกษตรกร เผ่าพันธุ์ที่ทำกรเกษตรเพื่อการค้าและยังชีพมีการ กระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากกว่าเผ่าพันธุ์ที่ทำกรเกษตรเพื่อการค้าเป็นหลัก

ณัฐสุชน อินทราวุธ (2550) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการกระจายรายได้ และความยากจนกับบทบาทของเทคโนโลยีและทุนมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์สองประการ ประการ แรกคือ การศึกษาสถานการณ์ของการกระจายรายได้และความยากจนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ของประเทศไทย และเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของประเทศเกาหลีใต้ และประการที่สอง คือ ศึกษาผลกระทบของโลกาภิวัตน์ทางการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่อการกระจายรายได้และความ ยากจน และศึกษานโยบายทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านนโยบายส่งเสริมการเข้าถึง ทางการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ระดับของโลกาภิวัตน์มีระดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งจากอัตราการ เปิดประเทศ และการลงทุนระหว่างที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงของการกระจายรายได้

และความยากจนกลับมีความแตกต่างกันภายในแต่ละประเทศดังเช่น กรณีระหว่างประเทศไทยกับ เกาหลีใต้ ซึ่งไทยประสบกับการกระจายรายได้เลวลง แต่เกาหลีใต้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นในช่วงเวลาที่ทั้งสองประเทศต่างมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงใกล้เคียงกัน ความแตกต่างดังกล่าวพบว่าเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเกาหลีใต้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและด้านการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละ ช่วงเวลามากกว่าไทย สำหรับผลที่ได้จากการจำลองแบบพบว่า ในกรณีแรกทำให้ผลิตภาพปัจจัย การผลิตและอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น แต่การกระจายรายได้และความยากจนเลวลง ขณะที่กรณี ที่สอง ทำให้การกระจายรายได้และความยากจนลดลง

เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะความยากจนและการกระจายรายได้ ของครัวเรือนเกษตรไทย ปีเพาะปลูก 2547/48 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ ภาวะความยากจน และการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตร ตลอดจนวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล กระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรจะประสบปัญหาความยากจน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรใช้ดัชนี เอฟจีทีและค่าสัดส่วนคนจน การวิเคราะห์การ กระจายรายได้ใช้ค่าเชอร์รี่คอกและค่าสัมประสิทธิ์จีไน์เทียม และการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ โอกาสที่ครัวเรือนเกษตรจะประสบปัญหาความยากจน ใช้แบบจำลองโลจิส จากการศึกษาพบว่า กลุ่มครัวเรือนเกษตรที่ประสบปัญหาภาวะความยากจนมากที่สุด ได้แก่ 1) ครัวเรือนเกษตรที่มี หัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 และมีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี 2) มีการถือครองที่ดินมากกว่า 1 ไร่ 3) มีขนาดฟาร์มโดยเฉลี่ยประมาณ 10-19 ไร่ อาศัยอยู่นอกเขตชลประทาน 4) อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5) มีสัดส่วนฟุ้งฟิงอยู่ระหว่าง 0.51-0.75 และ 6) ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการทางเกษตร ส่วนโอกาสในการเข้าอบรมวิชาการ เกษตร และการมีรายได้เงินสดเกษตรในฟาร์ม พบว่าส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้มากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสที่ครัวเรือนเกษตรจะประสบปัญหาความยากจน ได้แก่ โอกาสใน การเข้าอบรมวิชาการทางการเกษตร ทำเลที่ตั้ง ขนาดฟาร์ม กิจกรรมการผลิตทางการเกษตร ระดับ การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน เขตชลประทาน ลักษณะการถือครองที่ดิน สัดส่วนฟุ้งฟิง อายุของ หัวหน้าครัวเรือน เพศของหัวหน้าครัวเรือน เงินสดจากการเกษตรในฟาร์ม เงินสดจากการเกษตร อื่นๆในฟาร์ม และ รายได้จากนอกภาคการเกษตรในฟาร์ม จากการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอว่า ภาครัฐควรเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางการเกษตรที่ถูกต้อง ขยายเขตพื้นที่ชลประทาน สนับสนุนการทำบัญชีครัวเรือน ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน และ ให้การสนับสนุนด้าน การตลาด ซึ่งจะเป็แนวทางในการลดปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ลงได้

ไพรัตน์ กล้าทอง (2551) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์กับการกระจายรายได้ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์กับการกระจายรายได้ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2549 และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์แบบโดยรวมพบว่าโลกาภิวัตน์ในรูปแบบของการค้าระหว่างประเทศทำให้การกระจายรายได้แย่ลง อันเป็นผลมาจากโครงสร้างการส่งออกสินค้าส่วนใหญ่เป็นการส่งออกในสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับการนำเข้าที่ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเครื่องจักร ทำให้ผลประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศตกอยู่กับแรงงานที่มีทักษะเพียงพอที่จะทำงานร่วมกับเทคโนโลยี ที่ประเทศไทยมีอยู่น้อย ดังนั้นการกระจายรายได้จึงมีความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น ส่วนผลกระทบความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาทำให้การกระจายรายได้แย่ลงเช่นกัน โดยพบว่าประเทศไทยยังไม่สามารถกระจายการศึกษาไปยังภูมิภาคได้อย่างทั่วถึง และประชากรที่มีรายได้สูงก็จะมีการศึกษาที่สูงกว่าประชากรที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งส่งผลต่อปัญหาการกระจายรายได้ตามมา การส่งออกสินค้าเกษตรทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้น เนื่องจากแรงงานของประเทศที่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของการส่งออกในภาคการเกษตรจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น อันเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ลง ในส่วนของผลการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมกลับทำให้การกระจายรายได้แย่ลง ซึ่งเกิดจากการส่งออกและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมเน้นใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก ทำให้ต้องการแรงงานที่มีทักษะเพื่อมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยี แต่ทั้งนี้แรงงานที่มีทักษะในประเทศไทยกลับเป็นกลุ่มแรงงานที่มีจำนวนน้อย อันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัดและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มครัวเรือนเกษตรกรมีประชากรทั้งหมด 4,265 ครัวเรือน โดยแบ่งเป็นกลุ่มครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด 3,966 ครัวเรือน และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร 299 ครัวเรือน โดยมาจาก 5 กลุ่มเกษตรกรด้วยกัน คือ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2553)

กลุ่มเกษตรกรทำนาไร่รด มีจำนวนสมาชิก 56 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทะเลบก มีจำนวนสมาชิก 47 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่สระกระโจม มีจำนวนสมาชิก 99 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่นองสาหร่าย มีจำนวนสมาชิก 55 คน

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์นองสาหร่าย มีจำนวนสมาชิก 42 คน

ขนาดของตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มประชากรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างของ Taro yamane (สุวรรณา ชูโชติ, 2552) มีสูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n คือ ขนาดของตัวอย่าง

N คือ ขนาดของประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้

สมาชิกสหกรณ์

$$n = 364 = \frac{3966}{1 + (3966)(0.05)^2}$$

สมาชิกกลุ่มเกษตรกร

$$n = 175 = \frac{299}{1 + (299)(0.05)^2}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มประชากรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรีได้ขนาดตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 364 ครั้วเรือน และ 175 ครั้วเรือน ตามลำดับ โดยได้จากตาราง yamanne ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่านัยสำคัญที่ 0.05 โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5 เปอร์เซ็นต์

การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ทั้งสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรีใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ แต่แบ่งกลุ่มประชากรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแบบตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified random sampling) เพราะเป็นการแบ่งประชากรที่ต้องการศึกษาออกเป็นกลุ่มๆ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะที่ต้องการศึกษาเหมือนกัน โดยเป็นสัดส่วนมากน้อยตามจำนวนของประชากรที่มีอยู่ เพราะประชากรมีจำนวนใกล้เคียงกัน และเพื่อให้ได้กลุ่มเกษตรกรจากกลุ่มตัวอย่าง 175 ครั้วเรือน แบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 5 กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

กลุ่มเกษตรกรทำนาไร่รถ มีจำนวนสมาชิก 33 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทะเลบก มีจำนวนสมาชิก 28 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่สระกระโจม มีจำนวนสมาชิก 57 คน

กลุ่มเกษตรกรทำไร่นองสาหร่าย มีจำนวนสมาชิก 32 คน

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์หนองสาหร่าย มีจำนวนสมาชิก 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีทั้งลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close – ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Question) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 รายได้ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรค

การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์

ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งสองกลุ่มดังกล่าว ผู้ทำการศึกษาได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการทำแบบสัมภาษณ์ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหา เพื่อความสมบูรณ์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบเนื้อหาแล้ว ทดสอบเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด

3. นำผลที่ได้จากการทดสอบแบบสัมภาษณ์มาทำการปรับปรุงให้สมบูรณ์เรียบร้อยก่อนนำไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)** การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้วยตนเอง แล้วนำแบบสัมภาษณ์มารวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องเพื่อประมวลผลในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

2. **ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)** ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากทั้งในส่วน of สหกรณ์และจากหน่วยงานภายนอก เช่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ในส่วนแรกจะเป็นส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เป็นการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ในส่วนที่สองจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิตและด้านแหล่งที่มาของรายได้ และในส่วนที่สามจะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่ออธิบายสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจ็คย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจ็คย์จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกออกเป็นปัจจัยย่อยตามปัจจัยต่างๆที่ใช้ในการจัดกลุ่มเพื่อทำการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย ที่ดิน แรงงาน และทุน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ทำออกมาในลักษณะตารางเพื่อพรรณนาค่าที่ได้

สาเหตุที่ต้องแบ่งภาวะพึงพิงเป็น 5 ส่วน เนื่องมาจากการตรวจเอกสารและจากการวิเคราะห์แล้วว่า โดยส่วนมากค่าเฉลี่ยคนในครัวเรือนจะอยู่ที่ 4 คนต่อครัวเรือน รวมถึงจากการศึกษาครั้งนี้ด้วย ดังนั้นเมื่อคนในครัวเรือนทั้งหมดเป็นส่วน ซึ่งก็คือ 4 ซึ่งสามารถแทนค่าคนที่ไม่สามารถทำงานได้ตั้งแต่ 0-4 แบ่งได้ดังนี้

$0 = 0/4$ หมายความว่า มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ 0 คน จาก 4 คน

$0.25 = 1/4$ หมายความว่า มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ 1 คน จาก 4 คน

$0.50 = 2/4$ หมายความว่า มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ 2 คน จาก 4 คน

$0.75 = 3/4$ หมายความว่า มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ 3 คน จาก 4 คน

$1.00 = 4/4$ หมายความว่า มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ 4 คน จาก 4 คน

จะทำให้สามารถแบ่งเป็นช่วงในการวิเคราะห์ได้ 5 ช่วง คือ $0, 0.01 - 0.25, 0.26 - 0.50, 0.51 - 0.75, 0.76 - 1.00$

ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เป็นตัวเงินจึงต้องทำการแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์จึงนำต้นทุนมาเรียงจากน้อยไปหามาก สมาชิกสหกรณ์มีจำนวน 364 ครัวเรือน จึงแบ่งได้เป็นกลุ่มๆละ 91 ครัวเรือน ส่วนในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวน 175 ครัวเรือน จึงแบ่งได้เป็นกลุ่มๆละ 44 ครัวเรือนและกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มละ 43 ครัวเรือน เหตุผลที่ต้องใช้จำนวนครัวเรือนเป็นตัวแบ่งเพราะว่า ไม่สามารถนำต้นทุนมาแบ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่เท่ากันได้ในแต่ละกลุ่ม หากต้องการทราบถึงรายได้สุทธิเฉลี่ยการใช้ปัจจัยต้นทุนเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งจะมีความสมเหตุสมผลที่สุด

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณจะทำการศึกษาใน 3 ส่วน คือ ส่วนแรกจะทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิต โดยใช้ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก เพราะค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อกสามารถเปรียบเทียบรายได้ของแต่ละครัวเรือนที่แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างในลักษณะการหาร ส่วนที่สองจะทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีไน์เทิม เพราะค่าสัมประสิทธิ์จีไน์เทิมสามารถสะท้อนถึงผลของรายได้ในแหล่งนั้นว่ามีผลทำให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นหรือน้อยลง ส่วนที่สามจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีไน์เทิมในการเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

1. ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิต โดยแบ่งปัจจัยการผลิตออกเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยด้าน ที่ดิน แรงงาน และทุน ซึ่งเป็นองค์ประกอบระหว่างกลุ่ม ส่วนองค์ประกอบภายในกลุ่มก็แบ่งเป็นดังนี้

ปัจจัยด้านที่ดิน แบ่งปัจจัยย่อยออกเป็นลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน โดยแบ่งลักษณะออกเป็น เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด เช่าที่ดินทั้งหมด ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน ปัจจัยย่อยขนาดที่ดินทำกิน แบ่งขนาดออกเป็น น้อยกว่า 20 ไร่, 21-30 ไร่, 31-40 ไร่, 41-50 ไร่, 51-60, มากกว่า 60 ไร่ ขึ้นไป

ปัจจัยด้านแรงงาน แบ่งปัจจัยย่อยออกเป็นเพศ โดยมีเพศชาย เพศหญิง ปัจจัยย่อยอายุ แบ่งออกเป็นน้อยกว่า 30 ปี, 31 - 40 ปี, 41 - 50 ปี, 51 - 60 ปี, มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป ปัจจัยย่อยภาวะพึ่งพิง แบ่งสัดส่วนออกเป็น 0, 0.01 - 0.25, 0.26 - 0.50, 0.51 - 0.75, 0.76 - 1.00 ปัจจัยย่อยระยะเวลาการทำงานเกษตร แบ่งออกเป็น น้อยกว่า 10 ปี, 11-20 ปี, 21-30 ปี, 31-40 ปี, มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป

ปัจจัยด้านทุน แบ่งปัจจัยย่อยออกเป็น ระดับการศึกษา โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น ต่ำกว่า ประถมศึกษา, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา, อาชีวศึกษา/อนุปริญญา, และปริญญาตรีหรือสูงกว่า ปัจจัยย่อยการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น ไม่ได้เข้าร่วมอบรมวิชาการเกษตรกับเข้าร่วมอบรมวิชาการเกษตร ปัจจัยย่อยต้นทุนคงที่แบ่งออกเป็นค่าภาษีที่ดิน, ค่าเช่าที่ดิน,

ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดินและค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร ปัจจัยย่อยต้นทุนผันแปรแบ่งออกเป็น ค่าจ้างแรงงานคนและค่าเช่าเครื่องจักรและค่าวัสดุ

การศึกษาในส่วนนี้จะใช้ค่าดัชนีเชอร์ร็อกในการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการเปรียบเทียบการกระจายรายได้ของปัจจัยด้านต่างๆ โดยใช้ค่าดัชนีเชอร์ร็อกดังนี้ (Shorrocks, 1980 อ้างใน สุภกร สารรัตน์, 2549)

$$I_0 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m \ln(U/Y_{ij})$$

โดยกำหนดให้ I_0 = ค่าดัชนีเชอร์ร็อก
 U = รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด
 Y_{ij} = รายได้ของครัวเรือนลำดับที่ i กลุ่มย่อยที่ j
 n = จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง
 m = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าดัชนีของเชอร์ร็อก เป็นการเปรียบเทียบรายได้ของแต่ละครัวเรือนที่แตกต่างจากรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตัวอย่างในลักษณะการหาร ดังนั้น การที่ครัวเรือนมีรายได้สูงกว่าหรือต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยย่อมมีผลสำคัญต่อการคำนวณค่าดัชนี กล่าวคือ ถ้าครัวเรือนมีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยจะทำให้ค่า U/Y_{ij} มีค่ามากกว่า 1 และหากครัวเรือนมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยจะทำให้ค่า U/Y_{ij} มีค่าน้อยกว่า 1 ดังนั้น ในสังคมที่มีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยเป็นจำนวนมาก ค่าดัชนีเชอร์ร็อกก็จะมีค่ามาก หมายถึง สภาพการกระจายรายได้ของสังคมนั้นมีความไม่เท่าเทียมกันสูง ในทางตรงกันข้าม สังคมใดที่มีจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยมาก ค่าดัชนีเชอร์ร็อกจะมีค่าน้อย หมายถึง สังคมนั้นมีสภาพการกระจายรายได้ที่มีความเท่าเทียมกันสูงแต่อย่างไรก็ตาม การวัดการกระจายรายได้โดยการหาค่าความแปรปรวนของรายได้ในรูปลอการิทึมและค่าดัชนีเชอร์ร็อกก็ยังมีข้อจำกัดบางประการ คือ การวัดการกระจายรายได้ทั้ง 2 วิธีเป็นการหาค่าการกระจายรายได้ในรูปลอการิทึม เพราะฉะนั้นหากครัวเรือนใดมีรายได้สุทธิที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 ก็จะไม่สามารถหา

รายได้ในรูปลอกการริ้มได้ ทำให้ไม่สามารถนำครัวเรือนดังกล่าวมารวมไว้ในการวัดการกระจายรายได้ใน 2 วิธีนี้ได้ แต่สามารถวัดการกระจายรายได้โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ได้

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ นั้น จะแบ่งแหล่งที่มาของรายได้ออกเป็น 3 แหล่งด้วยกัน คือ รายได้เกษตรในฟาร์ม รายได้เกษตรนอกฟาร์ม และรายได้นอกการเกษตร โดยมีกลุ่มสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเป็นตัวเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ แต่เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์จีนี้เป็นเลขตัวเดียว ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายรายได้เพียงพอ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้เทียมด้วยเพื่อสะท้อนผลของรายได้ในแต่ละแหล่งที่มีต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์จีนี้เทียมที่ได้จะเป็นตัวสะท้อนถึงผลของรายได้ในแหล่งนั้นว่ามีผลทำให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นหรือน้อยลง โดยแหล่งรายได้ที่มีค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ทั้งหมดแสดงว่ารายได้แหล่งนั้นจะมีส่วนที่ตกอยู่กับครัวเรือนที่มีรายได้มาก ดังนั้นจึงมีส่วนที่ทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้น การหาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้เทียมทำได้โดย (เฉลิมศาสตร์ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2550)

$$G_j = (2/n) \sum U_j - (n+1) / n$$

$$U_j = 1(W_1^j) + 2(W_2^j) + \dots + n(W_n^j); (j = 1, 2, \dots, m)$$

$$W_n^j = (Y_1^j / S_y^j, Y_2^j / S_y^j, Y_3^j / S_y^j, \dots, Y_n^j / S_y^j)$$

$$G_j = \text{ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้เทียมของแหล่งรายได้ } j$$

$$U_j = \text{ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของลำดับสัดส่วนรายได้ครัวเรือนของแหล่งรายได้ } j$$

$$W_n^j = \text{รายได้จากแหล่งที่ } j \text{ ของครัวเรือนตัวอย่างที่เรียงลำดับตามรายได้ทั้งหมด}$$

$$Y_n^j = \text{รายได้ของแต่ละครัวเรือนจากแหล่งรายได้ } j$$

$$S_y^j = \text{รายได้ของครัวเรือนทั้งหมดจากแหล่งรายได้ } j$$

$$n = \text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมดจากแหล่งรายได้ } j$$

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี จะใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ในการเปรียบเทียบ โดยในทางปฏิบัติ เราสามารถหาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ได้โดยตรงจากสมการ (Fei, Renis and Kuo, 1979 อ้างใน สุขกร สารรัตน์, 2549)

$$G_y = (2/n)U_y - (n+1)/n$$

โดยที่ $G_y =$ ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้

$$U_y = 1(y_1) + 2(y_2) + \dots + n(y_n)$$

กำหนดให้

$$y = (Y_1/S_y, Y_2/S_y, Y_3/S_y, \dots, Y_n/S_y)$$

โดยที่ $U_y =$ ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของลำดับสัดส่วนรายได้ครัวเรือน

$y_n =$ สัดส่วนรายได้ของแต่ละครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

$Y_n =$ รายได้ของแต่ละครัวเรือน

$S_y =$ รายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

$n =$ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สภาพทั่วไปของครัวเรือนเกษตร ปีการเพาะปลูก 2553

ข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการเพาะปลูก 2553 โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ทำการศึกษทั้งสิ้น 539 ครัวเรือน ประกอบไปด้วยสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด 364 ครัวเรือน และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร 175 ครัวเรือน

จากตารางที่ 4 แสดงถึงลักษณะทั่วไปของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรการเกษตรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามกลุ่มพบว่า รายได้สุทธิทั้งหมดเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ โดยมีรายได้สุทธิทั้งหมดเฉลี่ย 200,880 และ 108,460 บาท/ปี ตามลำดับ โดยในแต่ละกลุ่มนั้นมีขนาดครัวเรือนใกล้เคียงกัน คือมีจำนวนครัวเรือนละประมาณ 4-5 คน และในแต่ละครัวเรือนมีจำนวนแรงงานที่สามารถทำงานได้ มีจำนวนครัวเรือนละประมาณ 3 คน เมื่อพิจารณาโครงสร้างครัวเรือนโดยรวมเทียบสัดส่วนของจำนวนแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อจำนวนตัวอย่างในครัวเรือนทั้งหมดพบว่า สัดส่วนที่พึ่งพิงอยู่ในระดับประมาณ 0.24-0.30 หมายความว่า หากครัวเรือนตามที่ได้อธิบายไปข้างต้นว่าที่ขนาดครัวเรือนประมาณ 4-5 คนต่อครัวเรือน จะมีจำนวนแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ประมาณ 1-2 คนต่อครัวเรือนโดยประมาณ และพบว่าอายุเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์อยู่ที่ 51.13 ปี และอายุเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรอยู่ที่ 48.30 ปี

ตารางที่ 4 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่ม
เกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553

รายการ	สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร	
รายได้สุทธิทั้งหมด (บาท/ปี)	108,460.00	200,880.00
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	364.00	175.00
ขนาดครัวเรือนเฉลี่ย (คน/ครัวเรือน)	4.54	4.07
ขนาดแรงงานเฉลี่ย (คน/ครัวเรือน)	3.06	3.00
สัดส่วนฟุ้งฟิง	0.30	0.24
อายุเฉลี่ย (ปี)	51.13	48.30

ต้นทุนคงและต้นทุนผันแปร ปีการเพาะปลูก 2553

ต้นทุนที่จะนำมาวิเคราะห์ ประกอบไปด้วยต้นทุน 2 ประเภท ได้แก่ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

1. ต้นทุนคงที่ เป็นต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ต้องจ่ายแม้ว่าไม่มีการผลิตก็ตาม ได้แก่ ภาษีที่ดิน ค่าเช่า ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร ต้นทุนคงที่จะประกอบไปด้วยต้นทุนที่เป็นเงินสด หรือต้นทุนที่เกษตรกรจ่ายออกไปเป็นตัวเงิน และต้นทุนคงที่ไม่เป็นเงินสด หรือต้นทุนที่เกษตรกรไม่ได้จ่ายออกไปเป็นตัวเงิน มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

1.1 ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด ค่าภาษีที่ดินและค่าเช่าที่ดินเป็นต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด โดยค่าภาษีที่ดินนั้นเป็นค่าใช้จ่ายในรูปของภาษีที่จ่ายให้กับรัฐบาลเป็นรายปีสำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเอง สมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต้องเสียค่าภาษีที่ดิน โดยเฉลี่ย ปีละ 3.74 และ 3.18 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ส่วนค่าเช่าที่ดินเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยคำนวณจากค่าเช่าที่ดินที่เกษตรกรเสียจริง ซึ่งค่าเช่าที่ดินของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรประมาณ 386.26 และ 412.57 บาทต่อไร่

1.2 ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด

1.2.1 ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดิน เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นสำหรับเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเอง หากให้เกษตรกรรายอื่นเช่า จะทำให้มีรายได้ในรูปของค่าเช่า เรียกว่า “การเสียโอกาสการใช้ที่ดิน” โดยคำนวณจากค่าเสียโอกาสโดยอ้างอิงราคาเช่าของพื้นที่เกษตรในพื้นที่ โดยเฉลี่ยแล้วค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดินของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเท่ากับ 566.21 และ 769.71 บาทต่อไร่

1.2.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด โดยคำนวณจากอุปกรณ์หลักที่มีอายุการใช้งานหลายปี ได้แก่ รถไถขนาดเล็ก เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยา คำนวณค่าเสื่อมอุปกรณ์โดยวิธีเส้นตรงโดยเฉลี่ยค่าเสื่อมของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเท่ากับ 333.46 และ 601.91 บาทต่อไร่

ตารางที่ 5 ต้นทุนคงที่ต่อ 1 ไร่ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553

รายการต้นทุนคงที่	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	เงินสด (บาท)	ไม่เป็นเงินสด(บาท)	เงินสด (บาท)	ไม่เป็นเงินสด(บาท)
ค่าภาษีที่ดิน	3.74	-	3.18	-
ค่าเช่าที่ดิน	386.26	-	412.57	-
ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดิน	-	566.21	-	769.71
ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	-	333.46	-	601.91

2. ต้นทุนผันแปร เป็นต้นทุนที่ปรับเพิ่มขึ้น หรือลดลงตามการผลิตของฟาร์ม ค่าใช้จ่ายในการผลิตอันเกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปร ซึ่งค่าใช้จ่ายผันแปรนี้เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต อันเกิดจากปัจจัยการผลิตทั้งหมดไปในการผลิตนั้นๆ ส่วนประกอบของต้นทุนผันแปร ตัวอย่างเช่น ค่าจ้างแรงงานคน ค่าเช่าเครื่องจักร ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 6

2.1 ค่าจ้างแรงงานคนและค่าเช่าเครื่องจักร เป็นค่าใช้จ่ายที่จ้างแรงงานคนและเช่าเครื่องจักรเข้ามาใช้ในการผลิตของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ค่าเตรียมดิน ค่า

ปลูก ค่าดูแลรักษา ค่าเก็บเกี่ยว ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 398.02 104.80 234.35 และ 522.53 บาท ต่อไร่ ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เท่ากับ 441.21 128.34 208.12 และ 563.03 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

2.2 ค่าวัสดุ เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ซื้อปัจจัยการผลิตต่างๆของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ของสมาชิกสหกรณ์ เท่ากับ 553.90 890.88 465.16 161.92 และ 80.16 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเท่ากับ 766.43 1,044.32 468.22 140.90 และ 89.61 บาทต่อไร่

ตารางที่ 6 ต้นทุนผันแปรต่อ 1 ไร่ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2553

รายการต้นทุนผันแปร	สมาชิกสหกรณ์ (บาท)	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร (บาท)
ค่าจ้างแรงงานคนและค่าเช่าเครื่องจักร		
เตรียมดิน	398.02	441.21
ปลูก	104.80	128.34
ดูแลรักษา	234.35	208.12
เก็บเกี่ยว	522.53	563.03
ค่าวัสดุ		
ค่าเมล็ดพันธุ์/ค่าพันธุ์	553.90	766.43
ค่าปุ๋ย	890.88	1,044.32
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	465.16	468.22
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	161.92	140.90
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	80.16	89.61

จากข้อมูลต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สมาชิกสหกรณ์มีต้นทุนที่ต่ำกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร อาจเนื่องมาจากทางสหกรณ์เองมีการทำธุรกิจในหลายๆด้าน รวมถึงการขายปัจจัยการผลิตในราคาต่ำ ทำให้สมาชิกสหกรณ์นั้นมีต้นทุนที่ต่ำลง และอาจเนื่องมาจากการ

ที่สมาชิกสหกรณ์ใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเช่น ปุ๋ย ไม่เหมาะสมกับการผลิต ทำให้ทั้งต้นทุนและรายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์น้อยกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การแจกแจงครัวเรือนและรายได้ครัวเรือนเกษตร

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภาวะพึ่งพิง ระยะเวลาทำการเกษตร การเข้าอบรมวิชาการเกษตร ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน ขนาดของที่ดินทำกิน ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามเพศ

เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้จะวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ จึงได้นำปัจจัยเพศเข้ามาเป็นปัจจัยที่แสดงถึงผลกระทัดในการทำการผลิตทางการเกษตร การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งเพศออกเป็น เพศชาย และเพศหญิง ดังตารางที่ 7 ประกอบไปด้วยสมาชิกสหกรณ์มีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 53.3 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 46.7 สมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.4 และมีเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 44.6 โดยกลุ่มเกษตรกรมีเพศชายมากกว่าสมาชิกสหกรณ์

ผลจากการวิจัยของเฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ พบว่าภาคกลางเป็นภาคที่มีเพศหญิงเป็นหัวหน้าครอบครัวมากที่สุดถึง 19.51 เปอร์เซ็นต์ แต่จากการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งเน้นถึงบทบาทของเพศหญิงมากกว่าที่จะเน้นความสำคัญของหัวหน้าครอบครัวว่าเป็นใคร ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้กำหนดเพียงแค่ว่าบุคคลที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์กับบุคคลที่สามารถทำการเกษตรได้และรู้เรื่องเกี่ยวกับต้นทุนรายได้ในการทำการเกษตร จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้มีเพศหญิงถึง 40 กว่าเปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 7 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามเพศ

เพศ	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
ชาย	194	53.3	97	55.4
หญิง	170	46.7	78	44.6
รวม	364	100	175	100

การแจกแจงคร่าวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามอายุ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งอายุออกเป็น 5 ช่วง ดังตารางที่ 8 ประกอบไปด้วย อายุตั้งแต่ น้อยกว่า 30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี อายุ 51-60 ปี และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป สมาชิก สหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่มีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาคือ อายุ 51-60 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป และ 31-40 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 29.4 16.5 และ 12.1 ตามลำดับ ส่วนสมาชิก กลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงมาคือ อายุ 51-60 ปี 41-50 ปี มากกว่า 60 ปีขึ้นไป และ ตั้งแต่ น้อยกว่า 30 ปีลงไป โดยคิดเป็นร้อยละ 24.6 22.3 20.6 และ 5.7 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 9 และเมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามอายุ พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิ เฉลี่ยมากที่สุดจะมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 171,410 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 90,595 บาท ต่อครัวเรือน ในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุ มากกว่า 60 ปี ขึ้น ไป ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 234,290 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ ในช่วงอายุ 51-60 ปี ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 145,690 บาทต่อครัวเรือน

สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 31 – 40 ปี เป็นเพราะอยู่ในช่วงอายุกำลัง ทำงาน มีแรงในการทำงานสูง จึงทำให้มีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ช่วงวัยกลางคน ต่างกับสมาชิก กลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป เป็นเพราะสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีการสะสมทุนทรัพย์ไว้มากพอสมควรจึงทำให้มีที่ดินทำกินมากพอที่จะเพิ่มการผลิต

ตารางที่ 8 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
≤ 30 ปี	0	0	10	5.7
31 - 40 ปี	44	12.1	47	26.9
41 - 50 ปี	153	42	39	22.3
51 - 60 ปี	107	29.4	43	24.6
> 60 ปี	60	16.5	36	20.6
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 9 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน)
≤ 30 ปี	0	157,595
31 - 40 ปี	171,410	215,925
41 - 50 ปี	90,595	223,854
51 - 60 ปี	106,955	145,690
> 60 ปี	110,543	234,290

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามระดับการศึกษา

ในส่วนของระดับการศึกษา แบ่งช่วงระดับการศึกษาออกเป็น 5 ช่วง ดังตารางที่ 10 ประกอบไปด้วย ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา, ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา, อาชีวศึกษา/อนุปริญญา, และปริญญาตรีหรือสูงกว่า โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษา และต่ำกว่าประถมศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละ 84.9 7.7 และ 5.8 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษา และต่ำกว่าประถมศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละ 74.9 19.4 และ 5.7 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 11 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 283,068 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่ระดับการศึกษาประถมศึกษา โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 101,001 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ระดับการศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 218,498 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 147,925 บาทต่อครัวเรือน

ถึงแม้สมาชิกสหกรณ์จะมีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าแต่ก็มีจำนวนเพียงแค่ 0.5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น จึงเป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ระดับประถมศึกษาของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีจำนวนถึง 74.9 เปอร์เซ็นต์ จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมักบอกว่า “จะไม่ให้ลูกหลานของตนเองเรียนเท่าไรนัก เพราะเรียนไปก็ต้องกลับมาทำนาที่บ้านตน แล้วจะเริ่มทำนาซ้าลงไปอีกหากต้องเรียนสูงขึ้นเท่าไร สู้เริ่มลงมือทำเลยดีกว่า”

ตารางที่ 10 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
ต่ำกว่าประถมศึกษา	21	5.8	10	5.7
ประถมศึกษา	309	84.9	131	74.9
มัธยมศึกษา	28	7.7	34	19.4
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	4	1.1	0	0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2	0.5	0	0
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 11 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	สมาชิกสหกรณ์ รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
ต่ำกว่าประถมศึกษา	101,325	150,119
ประถมศึกษา	101,001	218,498
มัธยมศึกษา	159,959	147,925
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	274,382	0
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	283,068	0

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรกรและรายได้สุทธิตามภาวะพึ่งพิง

ในส่วนของภาวะพึ่งพิง แบ่งช่วงภาวะพึ่งพิง ออกเป็น 5 ช่วง ดังตารางที่ 12 ประกอบไปด้วย 0 หรือก็คือใน 100 คนจะมีคนไม่สามารถทำงานได้ 0 คน, 0.01 – 0.25 หรือก็คือใน 100 คนจะมีคนไม่สามารถทำงานได้ 1-25 คน, 0.26 – 0.50 หรือก็คือใน 100 คนจะมีคนไม่สามารถทำงานได้ 26-50 คน, 0.51 – 0.75 หรือก็คือใน 100 คนจะมีคนไม่สามารถทำงานได้ 51-75 คน, 0.76 – 1.00 หรือก็คือใน 100 คนจะมีคนไม่สามารถทำงานได้ 76-100 คน ดังนั้นค่าภาวะพึ่งพิงมาจากการนำบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้หารด้วยจำนวนบุคคลทั้งหมดในครัวเรือน นั้นหมายความว่า หากมีสัดส่วนพึ่งพิงน้อยเท่าไร ภายในครอบครัวยิ่งไม่มีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้มากเท่านั้น ในทางกลับกัน หากมีสัดส่วนพึ่งพิงมากเท่าไร ภายในครอบครัวยิ่งมีบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้มากเท่านั้น โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่มีภาวะพึ่งพิงเท่ากับ 0.26 – 0.50 มากที่สุด รองลงมาคือ 0 และ 0.01 – 0.25 โดยคิดเป็นร้อยละ 44.0 27.2 และ 18.1 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่มีภาวะพึ่งพิงเท่ากับ 0 มากที่สุด รองลงมาคือ 0.26 – 0.50 และ 0.01 – 0.25 โดยคิดเป็นร้อยละ 37.1 27.4 และ 22.9 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 13 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามภาวะพึ่งพิง พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่ภาวะพึ่งพิงเท่ากับ 0.51 – 0.75 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 144,870 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่ภาวะพึ่งพิงเท่ากับ 0.76 – 1.00 โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 45,072 บาทต่อครัวเรือน ในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่

ที่ภาวะฟังฟังเท่ากับ 0.01 – 0.25 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 230,110 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ภาวะฟังฟังเท่ากับ 0.76 – 1.00 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 43,810 บาทต่อครัวเรือน

ทั้งสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มไปในทางเดียวกันคือ มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ภาวะฟังฟัง 0.76 – 1.00 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้มากที่สุด ถึงแม้จะคิดต้นทุนเฉพาะปัจจัยการผลิตไม่นำค่าใช้จ่ายในครัวเรือนมาหักลบรายได้เป็นรายได้สุทธิแล้วก็ตามแต่ก็ทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยของครัวเรือนน้อยที่สุดเนื่องจากต้องเป็นภาระดูแลทำให้ไม่สามารถทำการเกษตรได้อย่างเต็มที่

ตารางที่ 12 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามภาวะฟังฟัง

ภาวะฟังฟัง	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
0	99	27.2	65	37.1
0.01 - 0.25	66	18.1	40	22.9
0.26 - 0.50	160	44	48	27.4
0.51 - 0.75	33	9.1	16	9.1
0.76 - 1.00	6	1.6	6	3.4
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 13 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามภาวะฟังฟัง

ภาวะฟังฟัง	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
0	114,297	192,734
0.01 - 0.25	110,257	230,106
0.26 - 0.50	98,976	198,719
0.51 - 0.75	144,872	226,282
0.76 - 1.00	45,072	43,810

การแจกแจงคร่าวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามระยะเวลาทำการเกษตร

ในส่วนของระยะเวลาทำการเกษตร แบ่งช่วงระยะเวลาทำการเกษตร ออกเป็น 5 ช่วง ดังตารางที่ 14 ประกอบไปด้วย น้อยกว่า 10 ปี, 11–20 ปี, 21–30 ปี, 31–40 ปี, มากกว่า 40 ปี ขึ้นไป โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนคร่าวเรือนที่มีระยะเวลาทำการเกษตร มากกว่า 40 ปี มากที่สุด รองลงมาคือน้อยกว่า 10 ปี และ 11–20 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 23.4 20.6 และ 20.1 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนคร่าวเรือนที่มีระยะเวลาทำการเกษตร 11–20 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 21–30 ปี และมากกว่า 40 ปี โดยคิดเป็นร้อยละ 25.1 24.0 และ 20.6 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 15 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามระยะเวลาทำการเกษตร พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่ระยะเวลาทำการเกษตร 21–30 ปี ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเท่ากับ 122,110 บาทต่อคร่าวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่ระยะเวลาทำการเกษตร มากกว่า 40 ปี โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 86,613 บาทต่อคร่าวเรือน ในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ระยะเวลาทำการเกษตร 31–40 ปี ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 252,910 บาทต่อคร่าวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ระยะเวลาทำการเกษตร น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 151,800 บาทต่อคร่าวเรือน

ทั้งสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรกลับไม่ได้มีแนวโน้มไปทิศทางเดียวกันตามความน่าจะเป็นที่ว่า ยิ่งระยะเวลาทำการเกษตรมากเท่าไร ยิ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ทำการวิจัยคิดว่า น่าจะเป็นเพราะการสืบทอดในการทำการเกษตรมาของแต่ละครอบครัวมาแต่เด็ก โดยมีกระบวนการผลิตที่เหมือนเดิม ไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นแต่ทำการเกษตรไปตามที่บรรพบุรุษเคยทำจึงทำให้ระยะเวลาในการทำการเกษตรไม่ส่งผลให้รายได้ดีขึ้น

ตารางที่ 14 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลา
ทำการเกษตร

ระยะเวลาทำการเกษตร	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
≤ 10 ปี	75	20.6	22	12.6
11 - 20 ปี	73	20.1	44	25.1
21 - 30 ปี	59	16.2	42	24
31 - 40 ปี	72	19.8	31	17.7
> 40 ปี	85	23.4	36	20.6
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 15 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามระยะเวลา
ทำการเกษตร

ระยะเวลาทำการเกษตร	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
≤ 10 ปี	108,105	151,797
11 - 20 ปี	119,997	213,275
21 - 30 ปี	122,111	187,265
31 - 40 ปี	111,742	252,909
> 40 ปี	86,613	186,804

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร

ในส่วนของการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร แบ่งช่วงการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ออกเป็น 2 ช่วง ดังตารางที่ 16 ประกอบไปด้วย เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรและไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยคิดเป็นร้อยละ 63.2 และ 36.8 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร มากที่สุด รองลงมาคือ ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยคิดเป็นร้อยละ 72.6 และ 27.4 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 17 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 121,910 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 85,381 บาทต่อครัวเรือน ในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 201,500 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 199,240 บาทต่อครัวเรือน

ถึงแม้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดและรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ แต่ความแตกต่างระหว่างรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดและรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดของการเคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรกับไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์มีมากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นว่า การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรส่งผลกับรายได้ของสมาชิกสหกรณ์มากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 16 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร

การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	230	63.2	127	72.6
ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	134	36.8	48	27.4
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 17 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร

การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	121,908	201,500
ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	85,381	199,238

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน

ในส่วนของลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน แบ่งช่วงลักษณะความเป็นเจ้าของ ออกเป็น 3 ช่วง ดังตารางที่ 18 ประกอบไปด้วย เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด เช่าที่ดินทั้งหมด และทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมดมากที่สุด รองลงมาคือ ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน และเช่าที่ดินทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ 44.2 40.7 และ 15.1 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมดมากที่สุด รองลงมาคือ ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน และเช่าที่ดินทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ 56.0 36.6 และ 7.4 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 19 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 129,320 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่เช่าที่ดินทั้งหมด โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 82,143 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเองและเช่าที่ดินบางส่วน ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 285,190 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่เช่าที่ดินทั้งหมด ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 89,465 บาทต่อครัวเรือน

ทั้งสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันคือ กลุ่มผู้เช่าที่ดินทั้งหมดมีรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุด และกลุ่มทั้งเป็นเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วนมีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุด เพราะคนกลุ่มนี้นอกจากเป็นเจ้าของที่ดินของตัวเองแล้วยังนำเงินทุนที่มีอยู่ไปลงทุนเช่าที่ดินมาเพื่อทำการเกษตรเพิ่มเติม ซึ่งใช้ที่ดินเป็นตัวเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

ตารางที่ 18 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน

ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
เช่าที่ดินทั้งหมด	55	15.1	13	7.4
เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด	161	44.2	98	56
เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วน	148	40.7	64	36.6
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 19 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน

ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
เช่าที่ดินทั้งหมด	82,143	89,465
เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด	98,278	160,598
เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วน	129,318	285,191

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามขนาดของที่ดินทำกิน

ในส่วนของขนาดของที่ดินทำกิน แบ่งช่วงขนาดของที่ดินทำกิน ออกเป็น 6 ช่วง ดังตารางที่ 20 ประกอบไปด้วย น้อยกว่า 20 ไร่ 21-30 ไร่ 31-40 ไร่ 41-50 ไร่ 51-60 และมากกว่า 60 ไร่ขึ้นไป โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนครัวเรือนที่มีขนาดที่ดินทำกินขนาดน้อยกว่า 20 ไร่ มากที่สุด รองลงมาคือ 21-30 ไร่ และ 31-40 ไร่ โดยคิดเป็นร้อยละ 47.0 26.1 และ 10.4 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครัวเรือนที่มีขนาดที่ดินทำกินขนาด น้อยกว่า 20 ไร่ มากที่สุด รองลงมาคือ มากกว่า 60 ไร่ ขึ้นไป และ 31-40 ไร่ โดยคิดเป็นร้อยละ 30.3 19.4 และ 18.9 ตามลำดับ

ดังตารางที่ 21 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามขนาดของที่ดินทำกิน พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่มากกว่า 60 ไร่ ขึ้นไป ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 272,230 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่น้อยกว่า 20 ไร่ โดยมีรายได้สุทธิ

เฉลี่ย เท่ากับ 54,376 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่มากกว่า 60 ไร่ ขึ้นไป ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 472,600 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ย น้อยที่สุดอยู่ที่ 21–30 ไร่ ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 66,924 บาทต่อครัวเรือน

ทั้งสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันคือ รายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ขนาดที่ดินทำกินขนาดเล็ก และรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ขนาดที่ดินทำกินมากกว่า 60 ไร่ขึ้นไป ซึ่งทำให้ขนาดของที่ดินทำกินนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นตามขนาดของที่ดินทำกิน โดยส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากกว่ารายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ 20 จำนวนครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกิน

ขนาดของที่ดินทำกิน	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)	จำนวนครัวเรือน	(ร้อยละ)
≤ 20 ไร่	171	47	53	30.3
21 - 30 ไร่	95	26.1	20	11.4
31 - 40 ไร่	38	10.4	33	18.9
41 - 50 ไร่	23	6.3	21	12
51 - 60 ไร่	15	4.1	14	8
> 60 ไร่	22	6	34	19.4
รวม	364	100	175	100

ตารางที่ 21 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกิน

ขนาดของที่ดินทำกิน	สมาชิกสหกรณ์ รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
≤ 20 ไร่	54,376	85,159
21 - 30 ไร่	112,497	66,924
31 - 40 ไร่	137,152	165,664
41 - 50 ไร่	244,278	260,815
51 - 60 ไร่	178,335	163,537
> 60 ไร่	272,233	472,600

การแจกแจงครัวเรือนเกษตรกรและรายได้สุทธิตามต้นทุนคงที่

ในส่วนของต้นทุนคงที่ของสมาชิกสหกรณ์ แบ่งช่วงต้นทุนคงที่ ออกเป็น 4 ช่วง ตามจำนวนครัวเรือนเท่าๆกัน ดังตารางที่ 22 ประกอบไปด้วย กลุ่มที่ 1 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 35.31 กลุ่มที่ 2 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 619.27 กลุ่มที่ 3 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 6,578.99 กลุ่มที่ 4 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 23,996.27 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามต้นทุนคงที่ พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 4 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 147,746 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 1 โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 46,412 บาทต่อครัวเรือน ในส่วนของต้นทุนคงที่ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแบ่งช่วงต้นทุนคงที่ ออกเป็น 4 ช่วง ตามจำนวนครัวเรือนเท่าๆกัน ดังตารางที่ 15 ประกอบไปด้วย กลุ่มที่ 1 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 32.52 กลุ่มที่ 2 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 126.34 กลุ่มที่ 3 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 7,289.14 กลุ่มที่ 4 มีต้นทุนคงที่เฉลี่ยเท่ากับ 46,100.30 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามต้นทุนคงที่ พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 4 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 319,753 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 1 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 81,735 บาทต่อครัวเรือน

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า สมาชิกสหกรณ์นั้นใช้ต้นทุนคงที่ที่มากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร แต่กลับมีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร โดยต้นทุนคงที่ในกลุ่มที่ 1 และ 2 สมาชิก

สหกรณ์มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรถึงเกือบ 2 เท่า ทั้งๆที่มีต้นทุนคงที่มากกว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนต้นทุนคงที่ในกลุ่มที่ 3 และ 4 แม้สมาชิกสหกรณ์จะมีต้นทุนคงที่น้อยกว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแต่ก็มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 22 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามต้นทุนคงที่

กลุ่มประชากรตามระดับ ต้นทุนคงที่	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	ต้นทุนคงที่เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	ต้นทุนคงที่เฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย
	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)
กลุ่ม 25% ที่ 1 (น้อยที่สุด)	35.31	46,412	32.52	81,735
กลุ่ม 25% ที่ 2	619.27	144,406	126.34	193,106
กลุ่ม 25% ที่ 3	6,578.99	95,278	7,289.14	211,623
กลุ่ม 25% ที่ 4 (มากที่สุด)	23,996.27	147,746	46,100.30	319,753

การแจกแจงคร้วเรือนเกษตรและรายได้สุทธิตามต้นทุนผันแปร

ในส่วน of ต้นทุนผันแปรของสมาชิกสหกรณ์ แบ่งช่วงต้นทุนผันแปร ออกเป็น 4 ช่วง ตามจำนวนคร้วเรือนเท่าๆกัน ดังตารางที่ 23 ประกอบไปด้วย กลุ่มที่ 1 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 21,407.91 กลุ่มที่ 2 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 58,084.15 กลุ่มที่ 3 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 93,931.89 กลุ่มที่ 4 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 193,478.37 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตาม ต้นทุนผันแปร พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 4 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 211,229 บาทต่อคร้วเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่กลุ่มที่ 1 โดยมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 40,008 บาทต่อคร้วเรือน ในส่วน of ต้นทุนผันแปรสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแบ่ง ช่วงต้นทุนผันแปร ออกเป็น 4 ช่วง ตามจำนวนคร้วเรือนเท่าๆกัน ดังตารางที่ 23 ประกอบไปด้วย กลุ่มที่ 1 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 31,091.50 กลุ่มที่ 2 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 95,154.93 กลุ่มที่ 3 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 163,092.66 กลุ่มที่ 4 มีต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเท่ากับ 386,036.67 เมื่อพิจารณารายได้สุทธิเฉลี่ยตามต้นทุนผันแปร พบว่า จะมีรายได้สุทธิเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่กลุ่มที่ 4 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 406,977 บาทต่อคร้วเรือน ส่วนรายได้สุทธิเฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่กลุ่ม ที่ 1 ซึ่งมีรายได้สุทธิเฉลี่ย เท่ากับ 90,396 บาทต่อคร้วเรือน จะเห็นว่า สมาชิกสหกรณ์มีทั้งต้นทุนผันแปรเฉลี่ยรายได้น้อยกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในทุกกลุ่มประชากรตามระดับต้นทุนผันแปร

ด้านต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ทั้งสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันคือ หากมีการลงทุนน้อยก็จะมีรายได้สุทธิเฉลี่ยน้องลงด้วยเช่นกัน แต่ถึงแม้ปัจจัยด้านต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรจะเป็นปัจจัยตัวเงินที่น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด แต่กลับมีปัจจัยด้านขนาดที่ดินทำกินมาเป็นปัจจัยอันดับ 1 และ 2 ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกสหกรณ์ตามลำดับ ที่ทำให้การกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด นั้นแสดงให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเน้นขนาดที่ดินทำกินหรือก็คือปริมาณที่ดินเข้าว่าเพื่อให้รายได้เพิ่มขึ้น มากกว่าที่จะเน้นคุณภาพที่จะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น โดยใช้ขนาดที่ดินทำกินน้อยลง

ตารางที่ 23 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามต้นทุนผันแปร

กลุ่มประชากรตามระดับ ต้นทุนผันแปร	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย	ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	รายได้เฉลี่ย
	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)	(บาท/คร้วเรือน)
กลุ่ม 25% ที่ 1 (น้อยที่สุด)	21,407.91	40,008	31,091.50	90,396
กลุ่ม 25% ที่ 2	58,084.15	71,699	95,154.93	100,397
กลุ่ม 25% ที่ 3	93,931.89	110,906	163,092.66	210,428
กลุ่ม 25% ที่ 4 (มากที่สุด)	193,478.37	211,229	386,036.67	406,977

การแจกแจงคร้วเรือนเกษตรและรายได้ตามแหล่งที่มาของรายได้

ในส่วนของรายได้ตามแหล่งที่มาของรายได้ แบ่งรายได้ตามแหล่งที่มาของรายได้ ออกเป็น 3 แหล่ง ดังตารางที่ 24 ประกอบไปด้วย รายได้เกษตรในฟาร์ม รายได้เกษตรนอกฟาร์ม และรายได้นอกการเกษตร โดยสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนคร้วเรือนที่มีรายได้จากแหล่งรายได้เกษตรในฟาร์มมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้นอกการเกษตร และรายได้เกษตรนอกฟาร์ม โดยคิดเป็นร้อยละ 4.8 และ 3.8 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนคร้วเรือนที่มีรายได้จากแหล่งรายได้เกษตรในฟาร์มมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้นอกการเกษตร และรายได้เกษตรนอกฟาร์ม โดยคิดเป็นร้อยละ 90.1 9.4 และ 0.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 25 เมื่อพิจารณารายได้ตามแหล่งที่มาของรายได้ พบว่าสมาชิกสหกรณ์มีรายได้เฉลี่ยมากที่สุดจะมีรายได้จากแหล่งรายได้เกษตรในฟาร์ม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย

เท่ากับ 190,140 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม โดยมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 7,881 บาทต่อครัวเรือน สมาชิกกลุ่มเกษตรกรรายได้เฉลี่ยมากที่สุดจะมีรายได้จากแหล่งรายได้เกษตรกรในฟาร์ม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 343,770 บาทต่อครัวเรือน ส่วนรายได้เฉลี่ยน้อยที่สุดจะอยู่ที่รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 1,877 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 24 สัดส่วนรายได้ของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

รายการ	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	แหล่งรายได้(ร้อยละ)	แหล่งรายได้(ร้อยละ)
รายได้เกษตรกรในฟาร์ม	91.42	90.07
รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม	3.79	0.49
รายได้นอกการเกษตร	4.80	9.44
รวม	100	100

ตารางที่ 25 รายได้สุทธิเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

รายการ	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย(บาท/ครัวเรือน)
รายได้เกษตรกรในฟาร์ม	190,140	343,770
รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม	7,881	1,877
รายได้นอกการเกษตร	9,975	36,032
รวม	17,855	99,571

ผลการวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้

จากการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ซึ่งจะพิจารณาจากลำดับของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มครัวเรือน 3 อันดับแรก ของสมาชิกสหกรณ์สามารถหาค่าดัชนีเชอร์รี่ค็อกได้ดังตารางที่ 26 พบว่า

ปัจจัยด้านต้นทุนผันแปรมีผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 45.98) รองลงมา เป็นปัจจัยด้านขนาดที่ดินทำกินและต้นทุนคงที่ (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 41.48 และ 24.38 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้น้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านระยะเวลาทำการเกษตร ด้านสัดส่วนฟัฟง และด้านลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 1.99 2.86 และ 3.59 ตามลำดับ) ยังมีค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคมากเท่าไรยิ่งทำให้มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากขึ้นเท่านั้น

สมาชิกกลุ่มเกษตรกร เมื่อพิจารณาจากลำดับของความแปรปรวนระหว่างกลุ่มครัวเรือน 3 อันดับแรก สามารถหาค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคได้ดังตารางที่ 26 พบว่า ปัจจัยด้านขนาดที่ดินทำกินมีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 61.61) รองลงมา เป็นปัจจัยด้านต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 48.61 และ 27.81 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้น้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ปัจจัยด้านการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร ด้านระยะเวลาทำการเกษตร และด้านระดับการศึกษา (สัดส่วนความแปรปรวนระหว่างกลุ่มของรายได้ทั้งหมดของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคคิดเป็น ร้อยละ 0.00 2.85 และ 3.37 ตามลำดับ) นั้นแสดงให้เห็นว่า สมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ยังประสบปัญหาในเรื่องของปัจจัยต้นทุนการผลิตและปัจจัยที่ดินทำกินที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้เช่นเดียวกัน ยังมีการจัดการในส่วนของต้นทุนผันแปรได้ไม่เหมาะสม อย่างเช่น ปริมาณการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง พบว่าแต่ละครัวเรือนใช้ในปริมาณที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปจนทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ ทำให้ราคาของผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รวมถึงขนาดที่ดินทำกิน การมีที่ดินทำกินที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ซึ่งเกษตรกรเน้นการใช้ขนาดของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตมากกว่าการเน้นใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ไม่ว่าจะเป็นองค์ความรู้ในเรื่องของการปรับปรุงดินให้มีประสิทธิภาพ หรือเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ทนต่อแมลงศัตรูพืช และทนแล้งทนน้ำท่วมได้ ยังมีกระบวนการผลิตอีกมากที่สามารถช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันซึ่งส่งผลให้รายได้ในแต่ละครัวเรือนมีความแตกต่างกันในปัจจัยข้างต้นได้

ตารางที่ 26 ร้อยละลำดับค่าดัชนีเชอร์รี่ระหว่างกลุ่ม จำแนกตามองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิต

ปัจจัย	สมาชิกสหกรณ์		สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	
	ดัชนีเชอร์รี่ออก(ร้อยละ)	ลำดับ	ดัชนีเชอร์รี่ออก(ร้อยละ)	ลำดับ
เพศ	0.01410 (3.59)	7	0.01721 (4.4)	7
อายุ	0.02131 (5.43)	4	0.01761 (4.51)	6
ระดับการศึกษา	0.01906 (4.85)	5	0.01316 (3.37)	8
สัดส่วนฟุ้งฟิง	0.01122 (2.86)	9	0.02862 (7.32)	5
ระยะเวลาทำการเกษตร	0.00782 (1.99)	10	0.01115 (2.85)	9
การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	0.01423 (3.62)	6	0.00001 (0.00)	10
ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	0.01409 (3.59)	8	0.05725 (14.65)	4
ขนาดที่ดินทำกิน	0.16292 (41.48)	2	0.24077 (61.61)	1
ต้นทุนคงที่	0.09576 (24.38)	3	0.10869 (27.81)	3
ต้นทุนผันแปร	0.18059 (45.98)	1	0.18998 (48.61)	2

ผลการวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้

การวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ในครั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสสามารถสะท้อนถึงแหล่งรายได้ใดที่มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากขึ้น โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบว่าแหล่งรายได้ใดมีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสที่มากกว่านั้นแสดงว่ารายได้จากแหล่งรายได้นั้นเป็นแหล่งรายได้ที่ทำให้การกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้สูง ดังนั้นจึงมีส่วนทำให้การกระจายรายได้ทั้งหมดแย่ง จำแนกแหล่งที่มาของรายได้ออกเป็น 3 แหล่ง ประกอบไปด้วย รายได้

เกษตรในฟาร์ม รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม และรายได้นอกการเกษตร ดังตารางที่ 27 พบว่า สมาชิกสหกรณ์นั้นเกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร เกิดจากรายได้นอกการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้เกษตรกรในฟาร์ม และรายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียม (Pseudo factor Gini) เท่ากับ 0.4548 0.3796 และ 0.2513 ตามลำดับ ส่วนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนั้นเกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกร เกิดจากรายได้เกษตรกรในฟาร์มมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้นอกการเกษตร และรายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียม (Pseudo factor Gini) เท่ากับ 0.4419 0.3017 และ -0.1201 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียม (Pseudo factor Gini) ของรายได้ทั้งหมด (บาทต่อปี) ตามแหล่งที่มาของรายได้

ด้านแหล่งที่มาของรายได้	สมาชิกสหกรณ์	สมาชิกกลุ่มเกษตรกร
รายได้เกษตรกรในฟาร์ม	0.3796	0.4419
รายได้เกษตรกรนอกฟาร์ม	0.2513	-0.1201
รายได้นอกการเกษตร	0.4548	0.3017

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่าในส่วนของรายได้เกษตรกรนอกฟาร์มที่มาจากกรรับจ้างทำการเกษตรนอกฟาร์มของตนเองนั้นมีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียมน้อยที่สุดทั้งของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรซึ่งก็หมายความว่าแหล่งรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด โดยสมาชิกสหกรณ์ยังมีการรับจ้างทำการเกษตรนอกฟาร์มของตนเองเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียมของสมาชิกสหกรณ์มีค่ามากกว่าของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีการรับจ้างทำการเกษตรนอกฟาร์มของตนเองเป็นจำนวนน้อยกว่าเพราะสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีทุนทรัพย์มากพอที่ไม่ต้องลงไปทำการเกษตรด้วยตนเอง แต่มักที่จะเช่าที่ดินทำกินเพิ่มแล้วจ้างแรงงานลงไปทำในที่ดินทำกินของตนเองมากกว่า จึงเป็นสาเหตุให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีค่าสัมประสิทธิ์จีเนียสเทียมมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ในแหล่งรายได้เกษตรกรในฟาร์มและเป็นแหล่งรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด จากตารางที่ 20 ขนาดที่ดินทำกินเป็นปัจจัยที่บ่งบอกได้ถึงแรงงานทั้งของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนั้นมีที่ดินทำกินตั้งแต่ 41 ไร่ขึ้นไปถึง 39.4 ไร่ขึ้นไป แต่สมาชิกสหกรณ์กลับมีเพียง 16.4 ไร่ขึ้นไป จึงทำให้แรงงานในส่วนของ

สมาชิกสหกรณ์ต้องการรายได้เสริมหรือก็คือรายได้นอกการเกษตรจึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์นี้เทียมของแหล่งรายได้นอกการเกษตรเป็นแหล่งรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้ ปีการเพาะปลูก 2553

ในส่วนนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้โดยใช้หลักของค่าสัมประสิทธิ์นี้ หากค่าสัมประสิทธิ์นี้ที่ได้ยังมีค่าน้อยแสดงว่าการกระจายรายได้ยังมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น จากตารางที่ 28 พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์นี้เท่ากับ 0.464 และ 0.458 ตามลำดับนั้นแสดงให้เห็นว่าการรวมตัวกันในรูปสหกรณ์สามารถลดความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ได้ โดยมีบทบาทช่วยเหลือในการเปิดโอกาสให้กับสมาชิกสหกรณ์ได้ทำมาหากิน เพราะสมาชิกสหกรณ์ส่วนมากต้องอาศัยแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ต่างจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่สามารถอยู่ได้ด้วยเงินทุนของตนเอง และการที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีค่าสัมประสิทธิ์นี้สูงกว่าสมาชิกสหกรณ์เป็นเพราะว่าเป็นการรวมกันของกลุ่มเกษตรกร 5 กลุ่ม จึงอาจทำให้มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะกิจกรรมการผลิต

ตารางที่ 28 ค่าสัมประสิทธิ์นี้ของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

สมาชิกกลุ่ม	ค่าสัมประสิทธิ์นี้
สมาชิกสหกรณ์	0.458
สมาชิกกลุ่มเกษตรกร	0.464

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การพัฒนาประเทศตั้งแต่ก่อนที่จะมีการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศ จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 การพัฒนาทางเศรษฐกิจมุ่งเน้นการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและภาคการเกษตรเป็นหลัก จนกระทั่งเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากเดิมที่ให้ความสำคัญกับภาคการเกษตรมาเป็นนอกภาคการเกษตร ส่งผลคือ นอกภาคการเกษตรเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สวนทางกับการหดตัวของภาคการเกษตร เป็นการสะท้อนถึง สมดุลของระบบเศรษฐกิจที่ไม่ได้กระจายไปสู่ทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านปัจจัยการผลิตจากเดิมที่ภาคการเกษตรพึ่งพาแรงงานเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นพึ่งพาเครื่องจักรเพื่อทดแทนแรงงานส่วนที่เคลื่อนย้ายไปสู่การผลิตนอกภาคการเกษตร ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลต่อรายได้สุทธิของครัวเรือนที่ลดลง แม้ในภาพรวมทางเศรษฐกิจ ภาคการเกษตรจะถูกลดความสำคัญลง แต่ภาคการเกษตรยังคงเป็นกลุ่มของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาระบบการเกษตรของประเทศไทยให้มีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากขึ้น การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึง สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคม การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การกระจายรายได้ ตลอดจนการวิเคราะห์การกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรตามด้านแหล่งที่มาของรายได้ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อไป

ผลการวิจัยสามารถสรุปแบ่งออกเป็นหัวข้อตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า มีรายได้สุทธิทั้งหมดเฉลี่ย 108,460 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยมีขนาดครัวเรือนละประมาณ 4-5 คน และในแต่ละครัวเรือนมีจำนวนแรงงานที่สามารถทำงานได้ มีจำนวนครัวเรือนละประมาณ 3 คน เมื่อพิจารณาโครงสร้างครัวเรือนโดยรวม เทียบสัดส่วนของจำนวนแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อจำนวนตัวอย่างในครัวเรือนทั้งหมดพบว่า

สัดส่วนฟุ้งฟิงอยู่ในระดับ 0.3 และพบว่าอายุเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 51 ปี สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีค่าภาวะฟุ้งฟิงเท่ากับ 0.26-0.50 หรือในหนึ่งร้อยคนจะมีคนที่ไม่สามารถทำงานได้เป็นจำนวน 26-50 คน ระยะเวลาทำการเกษตรมากกว่า 40 ปี เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยเป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด และมีขนาดของที่ดินทำกินน้อยกว่า 20 ไร่ ส่วนในสมาชิกกลุ่มเกษตรกรลักษณะทั่วไปของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร พบว่า มีรายได้สุทธิทั้งหมดเฉลี่ย 200,880 บาท/ครัวเรือน/ปี โดยมีขนาดครัวเรือนละประมาณ 4-5 คน และในแต่ละครัวเรือนมีจำนวนแรงงานที่สามารถทำงานได้ มีจำนวนครัวเรือนละประมาณ 3 คน เมื่อพิจารณาโครงสร้างครัวเรือนโดยรวม เทียบสัดส่วนของจำนวนแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อจำนวนตัวอย่างในครัวเรือนทั้งหมดพบว่า สัดส่วนฟุ้งฟิงอยู่ในระดับ 0.24 และพบว่าอายุเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 48 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีค่าภาวะฟุ้งฟิงเท่ากับ 0 หรือในหนึ่งร้อยคนจะมีคนที่ไม่สามารถทำงานได้เป็นจำนวน 0 คน ระยะเวลาทำการเกษตร 11-20 ปี เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร โดยเป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด และมีขนาดของที่ดินทำกินน้อยกว่า 20 ไร่

การวิเคราะห์การกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ตามองค์ประกอบด้านปัจจัยการผลิตของสมาชิกสหกรณ์ เกิดจากปัจจัยด้านต้นทุนผันแปรมากที่สุด รองลงมาคือ ขนาดที่ดินทำกิน ต้นทุนคงที่ อายุ ระดับการศึกษา การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร เพศ ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน สัดส่วนฟุ้งฟิง และระยะเวลาทำการเกษตร ส่วนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เกิดจากปัจจัยด้านขนาดที่ดินทำกินมากที่สุด รองลงมาคือ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน สัดส่วนฟุ้งฟิง อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำการเกษตร การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร

การวิเคราะห์การกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ตามด้านแหล่งที่มาของรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ เกิดจากแหล่งรายได้นอกการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งรายได้เกษตรในฟาร์ม และแหล่งรายได้เกษตรนอกฟาร์ม ส่วนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เกิดจากแหล่งรายได้เกษตรในฟาร์มมากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งรายได้นอกการเกษตร และแหล่งรายได้เกษตรนอกฟาร์ม

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้โดยใช้หลักของค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ เพื่อเปรียบเทียบการกระจายรายได้ของสมาชิกสหกรณ์และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรพบว่า สมาชิกกลุ่ม

เกษตรกรรมมีการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันมากกว่าสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์จีเน่เท่ากับ 0.464 และ 0.458 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านปัจจัยการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคด้านปัจจัยต้นทุนผันแปรเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด ปัจจัยต้นทุนผันแปรนั้นมีปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืชเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของปัจจัยต้นทุนผันแปร เพราะปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืชเป็นต้นทุนที่สูงที่สุดในต้นทุนผันแปรทั้งหมด ดังนั้นทางสหกรณ์จึงควรมีการบริหารจัดการในเรื่องของต้นทุนผันแปรเป็นสำคัญ
2. จากการวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรพบว่า ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อคด้านปัจจัยขนาดที่ดินทำกินเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด เนื่องจากการที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรเน้นการใช้ขนาดที่ดินทำกินเป็นตัวเพิ่มรายได้ แต่ไม่ได้เน้นถึงประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรมีการบริหารจัดการในเรื่องของที่ดินทำกินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. จากการวิเคราะห์การกระจายรายได้ด้านแหล่งที่มาของรายได้ที่ส่งผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของสมาชิกสหกรณ์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์จีเน่เทียมด้านแหล่งรายได้นอกการเกษตรเป็นแหล่งรายได้ที่มีผลต่อการกระจายรายได้ที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้มากที่สุด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมอาชีพนอกการเกษตรที่ก่อให้เกิดรายได้ที่ทุกวัยสามารถสร้างรายได้เพิ่มได้ เพราะสมาชิกสหกรณ์นั้นมีภาวะพึ่งพิงสูงจากเด็กและคนชราที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้สามารถที่จะเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้
4. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีเน่ พบว่า สมาชิกสหกรณ์มีการกระจายรายได้ที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันมากกว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ดังนั้นภาครัฐจึงควรให้การสนับสนุนและใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความเป็นอยู่ของคนที่สังคมให้มีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบการกระจายรายได้ระหว่างสหกรณ์ในพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่ และศึกษาเปรียบเทียบในกิจกรรมการผลิตประเภทเดียวกันหรือตัวแปรคงที่ที่เหมือนกันเพื่อให้ฐานข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้

2. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้โดยคำนึงถึงต้นทุนและรายได้จากการกู้เงินทั้งในระบบและนอกระบบที่ทำให้เกิดหนี้สินครัวเรือนมาคิดคำนวณในการวิเคราะห์การกระจายรายได้ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลในการวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2553. จำนวนสมาชิกสหกรณ์การเกษตร (Online)

<http://www.cad.go.th/main.php?filename=index> 25 พฤศจิกายน 2553.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. 2525. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.

เฉลิมศาสตร์ วิเชียรเพริศ. 2550. ภาวะความยากจนและการกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรไทยปีเพาะปลูก 2547/48. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัชดากร ชีรสัจ. 2541. การวิเคราะห์การกระจายรายได้ของครัวเรือนเกษตรที่ทำนาภายใต้สภาพแวดล้อมการผลิตที่แตกต่างกัน: กรณีศึกษา 6 หมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐสุชน อินทรารุช. 2550. ผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการกระจายรายได้และความยากจนบทบาทของเทคโนโลยีและทุนมนุษย์. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เดชรัด สุขกำเนิด. 2534. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการกระจายรายได้ของครัวเรือนประมงชายฝั่ง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นฤมล นพรัตน์. 2530. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมกับการกระจายรายได้ของราษฎรในหมู่บ้านชัยใต้ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิวัตร ออกเวหา. 2546. การวิเคราะห์การยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่และผลกระทบต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือน: กรณีศึกษาครัวเรือนเกษตรกรผลิตข้าวในจังหวัดสุพรรณบุรี ปีการผลิต 2544/45. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเลิศ ประกอบนพเก้า. 2544. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ระหว่างพื้นที่จังหวัดตามแผนกับจังหวัดนอกแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. 2550. จากแผน 1 สู่แผน 10 สังคมได้อะไรบ้าง (Online). <http://pipatory.blogspot.com/2007/07/1-10.html> 30 ตุลาคม 2553.

พิสิล บวรศุกศรี. 2548. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพรัตน์ กล้าทอง. 2551. ความสัมพันธ์ของโลกาภิวัตน์กับการกระจายรายได้ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ขรรยงค์ โนนคู่เขตโขง. 2547. การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์. 2547. สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วุฒิ พงศกรพถฉีกุล. 2547. การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์ประมงระยอง จำกัด กรณีศึกษา ชาวประมงพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภกร สารรัตน์. 2549. การวิเคราะห์โครงสร้างและการกระจายรายได้และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิกมูลนิธิโครงการหลวง ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุเมธ อบอุ่น. 2549. การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรกร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการเพาะปลูก 2541/42. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณ ฐวโชติ . 2552. วิจัยวิจัยทางสหกรณ์. คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Online) <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx> 5 ตุลาคม 2553.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2538. สถิติการเกษตรประเทศไทยปีการเพาะปลูก 2537/38. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรุงเทพมหานคร.

เสกสรร วินยางค์กุล. 2549. ผลกระทบของการใช้นโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตรกรในประเทศไทย: การวิเคราะห์โดยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรกร เก็จพิรุฬห์. 2541. การขยายตัวของอุตสาหกรรมกับความไม่เท่าเทียมกันของรายได้. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Psacharopoulos, G. 1987. **Economic of Education: Research and Studies**. New York: Pergamon Press.

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการกระจายรายได้และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือน
สมาชิกสหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอดอนเจดีย์จังหวัด
สุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ : แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เพื่อการศึกษาการกระจายรายได้และ
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อรายได้

- คำชี้แจง :
1. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์กรุณาทำเครื่องหมายถูก ✓ ใน ที่ตรงกับความจริง
 2. ในกรณีที่มีเครื่องหมาย กรุณาเติมข้อความลงในช่องว่าง
 3. คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้ถือเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. อาชีพ ทำสวน/ทำนา/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์ รับจ้างทั่วไป
 ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว ทำงานบ้าน/แม่บ้าน/พ่อบ้าน
 ไม่มีงานทำ/ว่างงาน อื่นๆ ระบุ.....
4. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 อาชีวศึกษา/อนุปริญญา ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
5. จำนวนคนในครัวเรือน.....คน (รวมตัวท่านเองด้วย)
 บุคคลที่สามารถทำงานได้จำนวน.....คน
 บุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้จำนวน.....คน
6. ระยะเวลาในการทำการเกษตร ปี
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรบ้างหรือไม่
 เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร
 ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร
8. ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน
 เช่าที่ดินทั้งหมด
 เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด
 เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วน

9. ขนาดของที่ดินทำกิน

เช่าที่ดิน

เป็นเจ้าของที่ดิน

10. ปี พ.ศ.2553ทำการเพาะปลูกทั้งหมด

ฤดูที่ 1 เริ่มเดือน.....ถึงเดือน.....

ฤดูที่ 2 เริ่มเดือน.....ถึงเดือน.....

ฤดูที่ 3 เริ่มเดือน.....ถึงเดือน.....

ตอนที่ 2 รายได้, ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

11. รายได้จากการทำการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา

รายการ (ชื่อพืช)	จำนวน (หน่วย)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)

12. รายได้จากการรับจ้างหรือให้เช่าเครื่องมือทำการเกษตร

รายการ	จำนวน (หน่วย)	รายได้ (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)

13. รายได้นอกจากการทำการเกษตร เช่น รับจ้างทั่วไป ค้าขาย อื่นๆ

รายการ	จำนวน (หน่วย/เดือน)	รายได้ (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท/ปี)

รวมรายได้ทั้งหมด.....บาท

14. ต้นทุนคงที่ในรอบปีที่ผ่านมา

14.1 ค่าภาษีที่ดิน (สำหรับที่ดินตนเอง)บาทต่อไร่

14.2 ค่าเช่าที่ดิน (สำหรับที่เช่า)บาทต่อไร่

14.3 ค่าเช่าที่ควรจะได้รับจากที่ดิน
(สำหรับส่วนที่ดินตนเอง)บาทต่อไร่

14.4 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร

รายการ	มูลค่าที่ซื้อ (บาท)	อายุการใช้งาน ที่ใช้ไป (ปี)	มูลค่าซาก (บาท)	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท)
รถไถขนาดเล็ก					
เครื่องสูบน้ำ					
เครื่องพ่นยา					

รวมต้นทุนคงที่ บาท

15. ต้นทุนผันแปรในรอบปีที่ผ่านมา

รายการ	ปริมาณ (บาท/ไร่)	จำนวน(วัน)	มูลค่า (บาท/ปี)
ค่าจ้างแรงงานคนและค่าเช่า เครื่องจักร			
- เตรียมดิน			
- ปลูก			
- ดูแลรักษา			
- เก็บเกี่ยว			
ค่าเมล็ดพันธุ์/ค่าพันธุ์			
ค่าปุ๋ย			

รายการ	ปริมาณ (บาท/ไร่)	จำนวน(วัน)	มูลค่า (บาท/ปี)
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช			
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น			
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร			

รวมต้นทุนผันแปร บาท

รวมต้นทุนทั้งหมด บาท

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ
 นายวงศธร กฤตยกุลชาติ นิสิตปริญญาโท
 คณะเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

การวิเคราะห์องค์ประกอบความไม่เท่าเทียมกัน
ของครัวเรือนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรคอนเจดีย์ จำกัด
และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอคอนเจดีย์จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางผนวกที่ 1 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามเพศของสมาชิกสหกรณ์

เพศ	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
ชาย	53.30	125,264.83	0.40346	53.52
หญิง	46.70	89,284.74	0.35038	46.48
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37867	96.41
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01410	3.59
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 2 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามอายุของสมาชิกสหกรณ์

อายุ	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
≤ 30 ปี	-	-	-	-
31 - 40 ปี	12.10	171,410.23	0.37984	24.82
41 - 50 ปี	42.00	90,594.73	0.32103	20.98
51 - 60 ปี	29.40	106,954.76	0.41702	27.25
> 60 ปี	16.50	110,543.00	0.41263	26.96
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37145	94.57
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.02131	5.43
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 3 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์

ระดับการศึกษา	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.80	101,325.19	0.45010	20.88
ประถมศึกษา	84.90	101,001.43	0.36738	17.04
มัธยมศึกษา	7.70	159,958.86	0.35591	16.51
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	1.10	274,382.00	0.56220	26.08
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.50	283,068.00	0.42048	19.5
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37371	95.15
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01906	4.85
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 4 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามภาวะพึ่งพิงของสมาชิกสหกรณ์

ภาวะพึ่งพิง	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
0	27.20	114,296.80	0.45533	28.47
0.01 - 0.25	18.10	110,257.08	0.37214	23.27
0.26 - 0.50	44.00	98,976.33	0.37294	23.32
0.51 - 0.75	9.10	144,872.39	0.26581	16.62
0.76 - 1.00	1.60	45,071.67	0.13328	8.33
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.38154	97.14
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01122	2.86
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 5 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

ระยะเวลาทำการเกษตร	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
≤ 10 ปี	20.60	108,105.20	0.66923	34.99
11 - 20 ปี	20.10	119,997.32	0.41209	21.55
21 - 30 ปี	16.20	122,110.93	0.31728	16.59
31 - 40 ปี	19.80	111,741.99	0.19720	10.31
> 40 ปี	23.40	86,613.18	0.31678	16.56
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.38494	98.01
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.00782	1.99
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 6 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่ร็อก
เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	63.20	121,907.80	0.41620	57.01
ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	36.80	85,380.51	0.31387	42.99
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37853	96.38
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01423	3.62
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 7 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดินของสมาชิกสหกรณ์

ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
เช่าที่ดินทั้งหมด	15.10	82,143.31	0.43241	37.26
เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด	44.20	98,278.42	0.48333	41.64
เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วน	40.70	129,318.07	0.24487	21.10
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37868	96.41
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01409	3.59
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 8 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกินของสมาชิกสหกรณ์

ขนาดของที่ดินทำกิน	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
≤ 20 ไร่	47.00	54,375.52	0.26849	22.87
21 - 30 ไร่	26.10	112,497.33	0.20330	17.32
31 - 40 ไร่	10.40	137,151.47	0.20225	17.23
41 - 50 ไร่	6.30	244,278.35	0.22798	19.42
51 - 60 ไร่	4.10	178,335.40	0.06721	5.73
> 60 ไร่	6.00	272,233.32	0.20461	17.43
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.22985	58.52
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.16292	41.48
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 9 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนคงที่เฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์

ต้นทุนคงที่เฉลี่ย	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
35.31	25.00	46,412.60	0.33491	28.19
619.27	25.00	144,406.66	0.32361	27.24
6,578.99	25.00	95,278.20	0.29154	24.54
23,996.27	25.00	147,746.30	0.23794	20.03
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.29700	75.62
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.09576	24.38
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 10 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของสมาชิกสหกรณ์

ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
21,407.91	25.00	40,008.73	0.29800	35.11
58,084.15	25.00	71,699.09	0.17208	20.28
93,931.89	25.00	110,906.74	0.18695	22.03
193,478.37	25.00	211,229.21	0.19168	22.59
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.21218	54.02
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.18059	45.98
รวมทั้งหมด	100	108,460.94	0.39276	100

ตารางผนวกที่ 11 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามเพศของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

เพศ	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
ชาย	55.40	233,570.27	0.39499	53.24
หญิง	44.60	160,224.85	0.34697	46.76
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37359	95.60
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01721	4.40
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 12 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามอายุของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

อายุ	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
≤ 30 ปี	5.70	157,594.5	0.28588	15.94
31 - 40 ปี	26.90	215,924.57	0.45071	25.13
41 - 50 ปี	22.30	223,854.18	0.52451	29.24
51 - 60 ปี	24.60	145,690.40	0.23453	13.08
> 60 ปี	20.60	234,290.39	0.29791	16.61
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37318	95.49
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01761	4.51
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 13 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระดับการศึกษาของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ระดับการศึกษา	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5.70	150,119.20	0.61363	51.46
ประถมศึกษา	74.90	218,497.79	0.41516	34.82
มัธยมศึกษา	19.40	147,925.06	0.16366	13.72
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	-	-	-	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-	-	-	-
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37764	96.63
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01316	3.37
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 14 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามภาวะพึ่งพิงของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ภาวะพึ่งพิง	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
0	37.10	192,734.45	0.21289	13.46
0.01 - 0.25	22.90	230,105.45	0.53126	33.58
0.26 - 0.50	27.40	198,719.42	0.52067	32.91
0.51 - 0.75	9.10	226,281.56	0.13971	8.83
0.76 - 1.00	3.40	43,810.00	0.17765	11.23
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.36218	92.68
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.02862	7.32
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 15 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามระยะเวลาทำการเกษตรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ระยะเวลาทำการเกษตร	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่รีด	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่รีด
≤ 10 ปี	12.60	151,796.73	0.17215	26.43
11 - 20 ปี	25.10	213,274.98	0.61346	94.19
21 - 30 ปี	24.00	187,264.52	0.33687	51.72
31 - 40 ปี	17.70	252,908.65	0.38717	59.45
> 40 ปี	20.60	186,804.14	0.26411	40.55
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.37965	97.15
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.01115	2.85
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 16 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามการเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่รีด	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่รีด
เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	72.60	201,499.57	0.38059	47.67
ไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาการเกษตร	27.40	199,237.69	0.41777	52.33
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.39079	100.00
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.00001	0.00
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 17 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดินของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ลักษณะความเป็นเจ้าของที่ดิน	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่รีด	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่รีด
เช่าที่ดินทั้งหมด	7.40	89,464.69	0.01333	1.80
เป็นเจ้าของที่ดินทั้งหมด	56.00	160,598.09	0.33869	45.60
เป็นทั้งเจ้าของที่ดินและเช่าที่ดินบางส่วน	36.60	285,190.63	0.39073	52.61
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.33355	85.35
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.05725	14.65
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 18 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามขนาดของที่ดินทำกินของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ขนาดของที่ดินทำกิน	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
≤ 20 ไร่	30.30	85,158.58	0.19169	21.15
21 - 30 ไร่	11.40	66,924.40	0.10373	11.45
31 - 40 ไร่	18.90	165,663.64	0.10515	11.60
41 - 50 ไร่	12.00	260,815.38	0.12850	14.18
51 - 60 ไร่	8.00	163,537.36	0.24855	27.43
> 60 ไร่	19.40	472,600.44	0.12861	14.19
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.15003	38.39
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.24077	61.61
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 19 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนคงที่เฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ต้นทุนคงที่เฉลี่ย	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
32.52	25.14	81,735.32	0.24954	22.06
126.34	25.14	193,106.57	0.17569	15.53
7,289.14	25.14	211,623.16	0.29248	25.85
46,100.30	24.60	319,753.30	0.41371	36.57
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.28211	72.19
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.10869	27.81
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ตารางผนวกที่ 20 โครงสร้างรายได้ จำแนกตามต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย	ร้อยละครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย(บาท)	ค่าดัชนีเชอร์รี่	ร้อยละของค่าดัชนีเชอร์รี่
31,091.50	25.14	90,396.52	0.20591	25.65
95,154.93	25.14	100,397.77	0.18808	23.42
163,092.66	25.14	210,428.91	0.22326	27.81
386,036.67	24.60	406,977.51	0.18566	23.12
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม			0.20082	51.39
ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม			0.18998	48.61
รวมทั้งหมด	100	200,879.17	0.39080	100

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นายวงศธร กฤตยกุลชาติ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	2 มีนาคม 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พันธุศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

